

**JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN
MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALAN
OPISKELIJAN ULKOMAILLA HARJOITTELU
JA HARJOITTELUPAIKAN ETSIMINEN**

Milla Jokinen

**Opinnäytetyö
Toukokuu 2006**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

Tekijä(t) JOKINEN, Milla	Julkaisun laji Opinnäytetyö	
	Sivumäärä 49	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALAN OPISKELIJAN ULKOMAILLA HARJOITTELU JA HARJOITTELUPAIKAN ETSIMINEN		
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) JUNTTILA, Minna		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan yksikkö		
Tiivistelmä <p>Työn toimeksiantajana on Jyväskylän ammattikorkeakoulun matkailu-, ravitsemis- ja talousalan yksikkö, ja työn tavoitteena on helpottaa ulkomaille harjoitteluun lähtemistä. Työssä keskitytään lähinnä harjoittelupaikan etsimiseen liittyviin seikkoihin. Taustalla vaikuttavana ajatuksena oli opiskelijoiden rohkaaminen lähtemään harjoitteluun ulkomaille.</p> <p>Aihetta lähestyttiin pienimuotoisella sähköpostikyselyllä, joka lähetettiin vuosin 2003-2005 ulkomaille harjoittelussa olleille matkailu-, ravitsemis- ja talousalan yksikön opiskelijoille. Kyselyn avulla selvitettiin, miten opiskelijat olivat harjoittelupaikkojaan löytäneet, ja millaisia ne olivat olleet. Toiveena oli, että kyselyn avulla löytyisi sellaisia mahdollisuuksia, joista ainakaan kaikki opiskelijat eivät vielä olleet tietoisia. Kysely lähetettiin 53 opiskelijalle, ja vastauksia saatiin 30, vastausprosentiksi muodostui siten 57 prosenttia.</p> <p>Vaikka kyselyssä selvisikin, että moni opiskelijoista löytää harjoittelupaikkansa ottamalla suoraan yhteyttä itseään kiinnostavaan yritykseen, eikä kyselyn avulla juurikaan löydetty uusia kanavia, kyselyä käytettiin apuna tehdessä opasta ulkomaisen harjoittelupaikan hakuun. Myös internetistä ja kirjallisuudesta kerättiin tietoa mahdollisuuksista, joiden avulla opiskelijat voivat löytää harjoittelupaikkoja ulkomailta. Lähinnä oppaassa siis kerrottiin sellaisista organisaatioita, jotka välittävät harjoittelupaikkoja ulkomaille.</p> <p>Ulkomailla harjoitteluun ja paikan hakuun pitäisi antaa vielä enemmän tukea. Paikanhakuopas voisi olla alku infopakettile, johon voisi kerätä tietoa mahdollisuuksista, opiskelijoiden kokemuksista ja ulkomaille harjoitteluun liittyvistä käytännön seikoista. Aiheeseen keskittynyt nettisivu palvelisi varmasti tarkoitustaan. Se tekisi ulkomaille harjoitteluun liittyvästä hakuprosessista varmasti vaivattomamman ja siten kannustaisi useampia opiskelijoita lähtemään harjoitteluun ulkomaille.</p>		
Avainsanat (asiasanat) harjoittelu, harjoittelupaikat, ulkomaat, kansainvälisyys		
Muut tiedot		

Author(s) JOKINEN, Milla	Type of Publication Bachelor's thesis	
	Pages 49	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title PRACTICAL TRAINING AND FINDING A PLACEMENT ABROAD AMONG THE STUDENTS OF SCHOOL OF TOURISM AND SERVICES MANAGEMENT AT JYVÄSKYLÄ UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES		
Degree Programme Degree Programme in Tourism		
Tutor(s) JUNTTILA, Minna		
Assigned by Jyväskylä University of Applied Sciences, School of Tourism and Services Management		
Abstract <p>The thesis was assigned by the Jyväskylä University of Applied Sciences, School of Tourism and Services Management, and its aim was to help the students in the process of finding a place for their practical training abroad. The emphasis was placed on the matters related to finding a placement. The idea behind the thesis was to encourage the students to do their practical training abroad.</p> <p>A questionnaire was sent by e-mail to those students of the School of Tourism and Services Management who had done their practical training abroad in 2003-2005. The goal was to study how they had found their placements and what kind of jobs they had had. It was also hoped that with the questionnaire, new possibilities to find a placement abroad would emerge. The questionnaire was sent to 53 students, and 30 answers were received, consequently the response rate was 57 percents.</p> <p>It was found out that many of the students found their placements by directly contacting a company that they were interested in, and few new opportunities to find a placement abroad were actually found with this questionnaire. Nevertheless, the questionnaire was used as a help when writing a guide to help the students to find a placement abroad. Information about the possibilities was also collected from the Internet and literature concerning practical training abroad. The guide presented the services of organisations that provide placements abroad.</p> <p>In the future, even more support should be offered to the students that want to do their practical training abroad. The guide could be a start for an improved information package that offers the students all the information they need. In addition to the possibilities they have, it could contain other students' experiences and all the practical details. A web page containing all this information would certainly make the applying process a little less difficult and motivate more students to go abroad for their practical training.</p>		
Keywords Practical training, placement abroad, internationality		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	3
2 HARJOITTELU AMMATTIKORKEAKOULUSSA.....	4
2.1 Yleistä harjoittelusta	4
2.2 Harjoittelun kehittäminen.....	5
2.3 Harjoittelu Jyväskylän ammattikorkeakoulun matkailu-, ravitsemis- ja talousalan yksikössä	6
2.3.1 Harjoittelulle asetetut tavoitteet	7
2.3.2 Harjoitteluprosessi	7
3 KANSAINVÄLISYYS JA OPISKELIJALIIKKUVUUS MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALAN YKSIKÖSSÄ.....	10
3.1 Marata-yksikön kansainvälisyysstrategia.....	11
3.1.1 Visio ja tavoitteet vuodelle 2010.....	11
3.1.2 Opiskelijaliikkuvuuteen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet.....	12
3.2 Opiskelijaliikkuvuuden nykytila	13
4 HARJOITTELUPAIKAN HANKKIMINEN ULKOMAILTA	14
4.1 Ulkomailta harjoittelun hyötyjä ja haittoja	14
4.2 Paikanhakuvaihe laadukkaana ulkomaanharjoittelun lähtökohtana	16
4.3 Oppilaitoksen tuki ja opastus ulkomaille harjoitteluun lähteville.....	17
5 KYSELY ULKOMAILLA HARJOITTELUUNSA SUORITTANEILLE	20
5.1 Kyselylomake.....	20
5.2 Kyselyn toteutus	21
5.3 Kyselyn tulokset	22
5.3.1 Harjoittelupaikkojen etsiminen ja löytäminen	22
5.3.2 Työskentelymaat ja harjoittelun kesto	25
5.3.3 Työtehtävät ja tyytyväisyys harjoitteluun	26
6 OPAS MAHDOLLISUUKSISTA HANKKIA HARJOITTELUPAIKKA ULKOMAILTA.....	27

7 POHDINTA	29
LÄHTEET	34
LIITTEET	36
Liite 1. Saatekirjeet suomeksi ja englanniksi	36
Liite 2. Suomenkielinen kyselylomake	37
Liite 3. Englanninkielinen kyselylomake	39
Liite 4. Rekisteröintilomake	40
Liite 5. Opas harjoittelupaikanhakuun ulkomailta	41
KUVIOT	
KUVIO 1. Harjoitteluprosessin vaiheet.....	8
KUVIO 2. Opiskelijaliikkuvuus Marata-yksikössä 2003–2005.....	13
KUVIO 3. Kanavia, joita opiskelijat ovat käyttäneet apunaan etsiessään paikkoja ulkomailta	23

1 JOHDANTO

Nykypäivän maailmassa kansainvälisyys on jo arkipäivän ilmiö. EU:n myötä maiden välisten rajojen merkitys Euroopassa on hämärtynt, ja lähes missä tahansa voi törmätä vieraan kulttuurin edustajaan. Lentokoneet ja muut kulku- neuvot kehittyvät jatkuvasti nopeammiksi, ja kaukaisimmatkin maailmankolkat ovat enää korkeintaan muutaman päivän matkan päässä. Eipä siis ole ihme, että maailman sanotaan pienenevän jatkuvasti. Jotta tässä muuttuvassa maailmassa pysyisi mukana ja pystyisi hyötymään nykyisestä kehityksestä, jokaisen pitäisi kehittää omia kansainvälisiä valmiuksiaan.

Tämän työn toimeksiantajana on Jyväskylän ammattikorkeakoulun matkailu-, ravitsemis- ja talousalan yksikkö (Marata-yksikkö). Yksikössä kansainvälisyyttä halutaan panostaa, ja opiskelijoita kannustetaan hankkimaan kansainvälistä kokemusta opiskeluaikanaan. Mahdollisuuksia kansainvälistymisen on monia, mutta koska vieraaseen kulttuuriin pääsee parhaiten sisälle kokemalla sen henkilökohtaisesti, tehokkain kansainvälistymisen muoto on opiskelu tai harjoittelu ulkomailla.

Tässä opinnäytetyössä keskitytään ulkomailla harjoitteluun. Kiinnostus aiheeseen on syntynyt oman, onnistuneen ulkomailla suoritettujen harjoittelujakson myötä. Koska kansainvälinen toiminta nähdään Marata-yksikössä tärkeänä asiana, sitä halutaan myös jatkuvasti kehittää: keksiä uusia toiminnan muotoja ja parannella vanhoja. Yksikkö on ollut mukana Leonardo da Vinci -liikkuvuushankkeessa, Hunting for Innovative Ideas in Tourism and Hospitality Management (IDEA-HUNT), joka toteutettiin vuosina 2002–2004. Hankkeessa keskityttiin ulkomailla harjoitteluun, ja päätavoitteina olivat syventävän harjoittelun ammatillisten sisältöalueiden syventäminen ja monipuolistaminen sekä harjoittelun laadun parantaminen. (Junttila 2004.) Lisäksi vuoden 2005 toukokuussa yksikössä valmistui opinnäytetyö, jossa tutkittiin kansainvälistä harjoittelua (Jämsä & Tenkku 2005). Tämän työn tavoitteena on antaa ulkomailla harjoittelua miettiville opiskelijoille lisää tukea harjoittelupaikan etsimiseen selvittämällä kanavia, joita pitkin ulkomailta voi löytää harjoittelupaikan. Apuna on

käytetty pienimuotoista kyselyä, joka lähetettiin 53 opiskelijalle ja vastauksia saatiin 30. Kyselyä taas on käytetty pohjana oppaalle, joka esittelee erilaisia mahdollisuuksia löytää harjoittelupaikka ulkomailta, ja joka on tämän työn liitteenä. Kaikkea tätä tarkastellaan marata-alan opiskelijan näkökulmasta.

Työssä käydään läpi niitä tavoitteita, joita Marata-yksiköllä on opiskelijaliikkuvuuden suhteen, ja millainen on tilanne tällä hetkellä. Lisäksi perustellaan sitä, miksi ulkomaille ylipäätään kannattaa lähteä harjoitteluun, ja mitä opiskelija siitä saa. Ennen ulkomaan näkökulman mukaan ottamista harjoittelua kuitenkin käsitellään hieman yleisesti, mikä on olennaista ilmiön ymmärtämisen kannalta. Harjoitteluprosessin kuvauksesta käyvät selviksi harjoitteluun liittyvät käytänteet.

Harjoittelun merkitystä opiskelijan ammatillisen kasvun kannalta ei voi korostaa liikaa. Käytännön työ opettaa aina täysin eri tavalla kuin luennoilla istuminen. Harjoitteluun saa lisäksi aivan uudenlaista syvyyttä suorittamalla sen ulkomailta, sillä vieras kulttuuri tuo mukanaan omat haasteensa ja erityispiirteensä. Ulkomaille lähteminen on mahdollista Marata-yksikön opiskelijoille, jos he vain ovat kiinnostuneita siitä. Tällä työllä pyritään rohkaisemaan opiskelijoita tarttumaan siihen mahdollisuuteen.

2 HARJOITTELU AMMATTIKORKEAKOULUSSA

2.1 Yleistä harjoittelusta

Valtionneuvoston antaman asetuksen mukaan ammattikorkeakouluopintoihin tulee sisältyä perus- ja ammattiopintojen sekä vapaasti valittavien opintojen lisäksi opinnäytetyö sekä ammattitaitoa edistävää harjoittelua. Asetuksen mukaan harjoittelun tavoitteena on ”perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä”. (A 15.5.2003/352.) Harjoittelu on siis

pakollinen osa kaikkia ammattikorkeakoulututkintoja kaikilla koulutusaloilla. Opetusministeriö määrittelee kunkin koulutusohjelman harjoittelun vähimmäismäärän opintopisteinä. Koulutusohjelmien laajuudet ovat 210, 240 tai 270 opintopistettä. Koulutusohjelmasta riippuen harjoittelua on 30–120 opintopistettä, mikä vastaa 20–80 työviikkoa. (Salonen 2005, 127).

Harjoittelun ajatuksena on se, että siitä on hyötyä kaikille prosessissa mukana oleville osapuolille. Korkeakoulun näkökulmasta harjoittelu tehostaa opetusta, sillä palatessaan ”koulun penkille” opiskelijat tuovat mukanaan uusia taitoja ja ajatuksia työelämästä. Työnantajat taas saavat harjoittelijoiden avulla käsityksen nykypäivän koulutuksen tasosta ja vastavalmistuneiden osaamisesta. Eniten harjoittelu kuitenkin palvelee opiskelijan oppimista; onnistunut harjoittelujakso antaa opiskelijalle realistista kuvaa alan työtehtävistä ja parantaa opiskelijan motivaatiota jatkaa opintoja eteenpäin. Harjoittelu luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää itseään ammatillisesti; hän voi soveltaa teoriaa käytäntöön sekä kehittää täysin uusia, työelämässä vaadittavia taitoja ja tutustua työkulttuuriin. Harjoittelulla on myös urasuunnittelua tehostava vaikutus. (Laadukas harjoittelu -käsikirja, 5-6.) Opiskelija voi löytää uusia uravaihtoehtoja tai vastaavasti sulkea joitakin kokonaan pois. Opiskelija voi myös harjoittelun avulla saada ”jalan yrityksen oven väliin”, ja siten harjoittelupaikka voi muuttua oikeaksi työpaikaksi. Työnantajalle on etua, jos avoimeen paikkaan voidaan palkata henkilö, joka jo tuntee talon tavat.

2.2 Harjoittelun kehittäminen

Harjoittelukäytänteet ovat muotoutuneet vuosien saatossa, ja nykyään jokaisella ammattikorkeakoululla on hieman oma tapansa hoitaa harjoittelu. Harjoittelua on oppilaitoskohtaisesti kehitetty, mutta kehitys on ollut yllättävän hidasta eikä yhteisiä koulutusalaakohtaisia tai koko harjoittelujärjestelmää koskevia käytänteitä ole. Kuitenkin harjoittelu on keskeinen ja hyvinkin laaja osa ammattikorkeakouluopintoja, eikä ole yhdentekevää, miten se hoidetaan. Yhteiskunta muuttuu jatkuvasti, ja myös harjoittelun tulee koulutuksen osana pysyä muutoksessa mukana. (Salonen 2005, 127–129.)

Harjoittelua kehitettäessä kehitetään koko ammatillisen koulutuksen laatua ja syvennetään koulutuksen tuottamaa ammatillista osaamista. Tämä tärkeä asia on huomattu, ja yksi opetusministeriön vuosina 2004–2006 tukemista ammattikorkeakoulujen yhteisistä hankkeista on juuri harjoittelun kehittämishanke, Harke. Hankkeessa ovat mukana kaikki ammattikorkeakoulut, ja sitä koordinoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Hankkeen tavoitteena on kehittää harjoittelua niin, että harjoittelujakso kasvattaa ja kehittää opiskelijan ammatillista osaamista. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa koulutuksen ja työelämän suhteita, niin että harjoittelu helpottaisi valmistumisen jälkeistä työllistymistä. Hankkeen avulla pyritään myös löytämään koulutusaloille yhteisiä käytäntöjä ja toimintatapoja harjoittelun toteuttamiseen. (Salonen 2005, 127–128.)

2.3 Harjoittelu Jyväskylän ammattikorkeakoulun matkailu-, ravitsemis- ja talousalan yksikössä

Asetuksen mukaisesti Jyväskylän ammattikorkeakoulun (JAMK) kaikkiin koulutusohjelmiin sisältyy vähintään 30 opintopistettä harjoittelua. Harjoittelun oppimistavoitteet ja käytännön toteutus määritellään jokaisessa koulutusohjelmassa erikseen. Harjoittelu on kuitenkin aina ohjattua, raportoitua ja arvioitua. Ainakin osan harjoittelusta tulee olla alan työtehtäviä tutkivaa ja kehittävää. (Harjoittelu 2005.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Marata-yksikössä on kolme koulutusohjelmaa: matkailun koulutusohjelma, palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma sekä englanninkielinen Degree Programme in Facility Management. Harjoittelua on kaikissa koulutusohjelmissä yhtä paljon, 30 opintopistettä, mikä vastaa noin viiden kuukauden työskentelyä. (Opintoihin liittyvä työskentely elinkeinossa 2004.)

2.3.1 Harjoittelulle asetetut tavoitteet

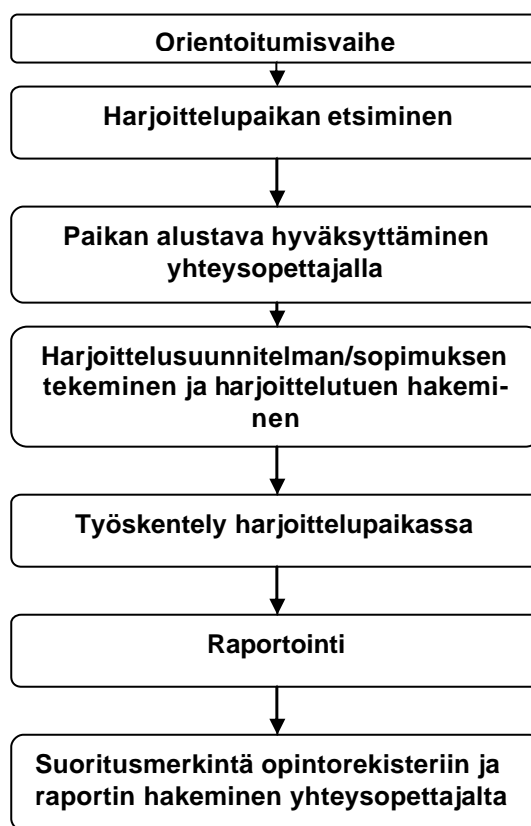
Olennaista harjoittelussa on se, että sen aikana tehdään oman alan töitä. Näin ollen Marata-yksikön opiskelijoiden harjoittelupaikat sijoittuvat esimerkiksi hotelleihin, ravintoloihin, kahviloihin ja ohjelmapalveluyrityksiin. Suomenkielisissä koulutusohjelmissa toivottavaa olisi, että harjoittelu suoritettaisiin alan kansainvälisestä luonteesta johtuen ainakin osittain ulkomailla. Englanninkielisessä ohjelmassa harjoittelu suoritetaan pääsääntöisesti ulkomailla. (Opintoihin liittyvä työskentely elinkeinossa 2004.)

Suomenkielisissä koulutusohjelmissa harjoittelu on jaettu kahteen eri osaan, harjoitteluun 1 ja 2. Näin ollen myös tavoitteet on jaettu kahteen eri osaan. Samat tavoitteet pätevät kuitenkin myös englanninkielisessä koulutusohjelmassa, vaikka kyseessä olevassa koulutusohjelmassa opiskelevat suorittavatkin harjoittelunsa yleensä yhdessä osassa. Ensimmäisen harjoittelun tavoitteena on, että opiskelija saa kokonaiskäsityksen siitä, millaisia tietoja ja taitoja organisaatiossa työskentely edellyttää. Opiskelija myös analysoi alan työtehtäviä ja harjoitteluorganisaation toiminnallista kokonaisuutta. Harjoittelussa 2 on tarkoitus päästä työelämän analysoinnissa hieman syvemmälle. Harjoittelupaikan pitäisi liittyä kiinteästi opiskelijan valitsemaan asiantuntijuusalueeseen, ja osaamistavoitteena on kehittää valmius ymmärtää kokonaisvaltaisesti yrityksen johtamista ja kehittämistä. Harjoitteluun kuuluu myös opiskelijan omien henkilökohtaisten tavoitteiden miettiminen. Opiskelijan pitäisi tiedostaa oma ammatillinen kehitysvaiheensa ja pohtia uusia kehittymishaasteita. (Harjoitteluohje 2005.)

2.3.2 Harjoitteluprosessi

Harjoitteluprosessin kulku kaikissa Marata-yksikön koulutusohjelmissa on periaatteessa sama. Erot koulutusohjelmien välillä johtuvat lähinnä siitä, että suomenkielisissä koulutusohjelmissa harjoittelu on jaettu kahteen osaan. Suomenkielisissä koulutusohjelmissa on mahdollista lähteä harjoitteluun mihin

aikaan vuodesta tahansa. Harjoittelu 1 voi alkaa, kun ammattiopintojen ensimmäisen vaiheen opinnot on suoritettu. Harjoittelu 2 taas kuuluu ammattiopintojen toiseen tai kolmanteen vaiheeseen. (Harjoitteluohje 2005). Englanninkielisessä koulutusohjelmassa suositus on, että opiskelijat suorittaisvat harjoittelun opintojen kolmantena vuotena huhtikuusta elokuuhun (Instructions for Practical Training in MFA 2006, 5). Todellisuudessa kaikki opiskelijat eivät kuitenkaan tee näin; harjoittelua suoritetaan muinakin aikoina, ja osa englanninkielisenkin koulutusohjelman opiskelijoista jakaa harjoittelunsa kahteen osaan.

KUVIO 1. Harjoitteluprosessin vaiheet

Harjoitteluprosessin vaiheita on havainnollistettu yllä olevassa kuviossa. Varsinainen harjoitteluprosessi lähtee liikkeelle orientoitusvaiheella. Opiskelijan tutustuu harjoitteluohjeeseen ja pohtii, mitä hän harjoittelultaan haluaa. Myös koulutusyksikön järjestämään harjoitteluinfoon osallistuminen kuuluu orientoitusvaiheeseen. (Harjoitteluprosessi 2005–2006.)

Orientoitumisvaihetta seuraa konkreettisempi vaihe, harjoittelupaikan etsiminen. Paikan etsiminen ja löytäminen on opiskelijan omalla vastuulla. Saadaksesen paikan opiskelijan pitää olla aloitteellinen ja aktiivinen, ottaa selvää mahdollisuuksistaan ja ottaa yhteyttä eri yrityksiin. (Harjoitteluprosessi 2005–2006.) Koska opiskelijat hankkivat harjoittelupaikkansa itse, opiskelijan oma kiinnostus ja ammatillinen suuntautuminen ovat tärkeässä asemassa harjoittelupaikkaa valittaessa. (Opintoihin liittyvä työskentely elinkeinossa 2004.)

Kun opiskelija on löytänyt paikan, harjoittelupaikka hyväksytetään alustavasti yhteysopettajalla. Näin varmistetaan, että harjoittelupaikka on sopiva koulutusohjelman ja opiskelijan omiin tavoitteisiin nähden. Kun paikka on alustavasti hyväksytty, alkaa harjoittelun virallisempi osuus; lomakkeiden täyttö. Opiskelijan tulee täyttää harjoittelusuunnitelma/-sopimus kolmena kappaleena. Harjoittelusuunnitelmaan listataan harjoitteluun liittyvät oppimistavoitteet, ja se hyväksytetään yhteysopettajalla. Harjoittelusopimus toimitaan kaikille kolmelle osapuolelle: koululle, työnantajalle ja opiskelijalle. (Harjoitteluprosessi 2005–2006.)

Palkallisessa harjoittelussa opiskelija tekee määräaikaisen työsopimuksen yrityksen kanssa. Mikäli harjoittelusta saatava palkka on alle 505 euroa kuukaudessa, opiskelija on oikeutettu opintotukeen palkan ohella. Palkattomassa harjoittelussa opiskelija ei tee erillistä työsopimusta ja kuuluu siten Jyväskylän Ammattikorkeakoulun tapaturmavakuutuksen piiriin. Palkattomassa harjoittelussa opiskelija saa opintotukensa normaalisti. Mikäli harjoittelu suoritetaan kesäajalla, opiskelijan pitää täyttää KELAlle selvitys kesäopinnoista. (Harjoitteluohe 2005.)

Ulkomaille harjoitteluun lähtevä voi saada koululta rahallista avustusta. Tukea saadaksesen opiskelija täyttää harjoittelusuunnitelman/-sopimuksen lisäksi rahoitus selvityksen. Lukuvuonna 2005–2006 harjoittelutuen suuruus on enintään 300 euroa kuukaudessa, ja se myönnetään tapauskohtaisesti perustuen opiskelijan harjoitteluajalle laatimaan arvioituun budjettiin. (Harjoitteluohe 2005.) Koska opintotuki on ulkomailla opiskelevälle hieman korkeampi, opis-

kelijan täytyy ulkomaille lähtiessä täyttää myös olosuhdemuutosilmoitus KE-LALLE. (Guide for Practical Training Abroad 2005, 8)

Harjoittelupaikassa työskennellään vähintään suoritettavien opintopisteiden mukainen aika. Varsinaisen työskentelyn jälkeen jäljellä on vielä harjoittelun raportointi. Suomenkielisissä koulutusohjelmissa opiskelija laatii molemmista harjoitteluista ohjeiden mukaisen raportin, ja palauttaa sen yhteysopettajalle viimeistään kuukauden kuluessa harjoittelun päättymisestä. Englanninkielisessä koulutusohjelmassa harjoittelun 1 jälkeen laadittua raporttia vastaa väliraportti ja harjoittelun 2 raporttia loppuraportti. Väliraportti palautetaan noin puolesta välissä harjoittelua ja loppuraportti harjoittelun jälkeen. Raportoinnin tarkoituksena on se, että opiskelija jäsentää oppimiaan asioita osaksi omaa ammattitaitoaan. Toisen harjoittelun raportissa ja loppuraportissa selostetaan myös harjoittelupaikassa toteutettu kehitystehtävä, joka on suunniteltu etukäteen yhdessä työpaikan vastuuhenkilön kanssa. Harjoitteluraporttiin liitetään myös työtodistus. Yhteysopettaja joko hyväksyy raportin tai tarvittaessa pyytää siihen täydennystä. Kun suoritusmerkintä näkyy opintorekisterissä, opiskelija voi hakea harjoitteluraporttinsa yhteysopettajalta. (Harjoitteluprosessi 2005–2006, Instructions for Practical Training in MFA 2006, 6-7.)

3 KANSAINVÄLISYYS JA OPISKELIJALIIKKUVUUS MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALAN YKSIKÖSSÄ

Kansainvälisyys on yksi keskeisistä teemoista Jyväskylän ammattikorkeakoulun Marata-yksikössä. Se voi näkyä opinnoissa usealla eri tavalla. Kuten jo edellä kävi ilmi, yksiköllä on tarjolla yksi kokonaan englanninkielinen koulutusohjelma eli kieliopintojen lisäksi opiskelija voi valita kokonaan englanninkielistä opetusta. Opintomatkat, kansainväliset tapahtumat ja konferenssit ovat hyviä esimerkkejä kansainvälisestä toiminnasta. Lisäksi kansainvälistä ilmapiiriä lisäävät ulkomailta Suomeen opiskelemaan tulleet vaihto-oppilaat. Tärkeitä

kansainvälistymisen muotoja ovat tietenkin myös ulkomailla opiskelu ja harjoittelu. Marata-yksikössä uskotaan siihen, että jokaiselle opiskelijalle tulee tarjota mahdollisuus kansainvälistymiseen. Tavoitteena on, että Jyväskylän ammattikorkeakoulusta valmistunut restonomi kokee kansainvälisyyden olevan osa hänen ammattitaitoaan. (Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kansainvälisyys 2005.)

3.1 Marata-yksikön kansainvälisyysstrategia

Marata-yksikölle on toukokuussa 2003 määritelty kansainvälisyysstrategia, jota on päivitetty lokakuussa 2004. Strategia perustuu koko Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan strategiaan ja opetusministeriön tavoitteisiin. Strategian teemoiksi on valittu henkilöliikkuvuus, kansainvälisyys kotimaassa, alueellinen kehittäminen ja työelämän kansainvälistyminen ja verkostoituminen. Näitä teemoja tarkastellaan koulutuksen ja työelämäpalvelujen näkökulmasta. (Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kansainvälisyysstrategia 2003.)

3.1.1 Visio ja tavoitteet vuodelle 2010

Marata-yksikön kansainvälistymisvision pohjana ovat Maratan ja koko JAMK:n visiot sekä JAMK:n kansainvälistymisvisio. Niiden perusideana on ”tunnettuus työelämän kehittämiseen erikoistuvana korkeakouluuyhteisönä, joka luo vaikutusalueelleen uutta osaamista ja hyvinvointia ja kilpailukykyä myös kansainvälisyyden alalla”. (Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kansainvälisyysstrategia 2003.)

Strategiassa on myös määritelty Marata-yksikön kansainvälisen toiminnan tavoitetilavuodelle 2010. Tavoitetilassa kansainvälisyys on henkilöstön ja opiskelijoiden sisäistämä, kiinteä ja suunnitelmallinen osa kaikkea toimintaa. Maratan kv-toiminnot tukevat toisiaan, ja ne on mahdollistettu tarkoituksenmukaisen kansainvälisen verkoston avulla. Kansainvälisen toiminnan tulokset ovat

koko maakunnan käytettävissä. Marata-yksikön tavoitteena on olla aktiivinen ja aloitteellinen kansainvälisessä toiminnassa, ja myös koulutustarjonnan halutaan olevan kansainvälisestikin kilpailukykyistä. (Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kansainvälisyysstrategia 2003.)

3.1.2 Opiskelijaliikkuvuuteen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

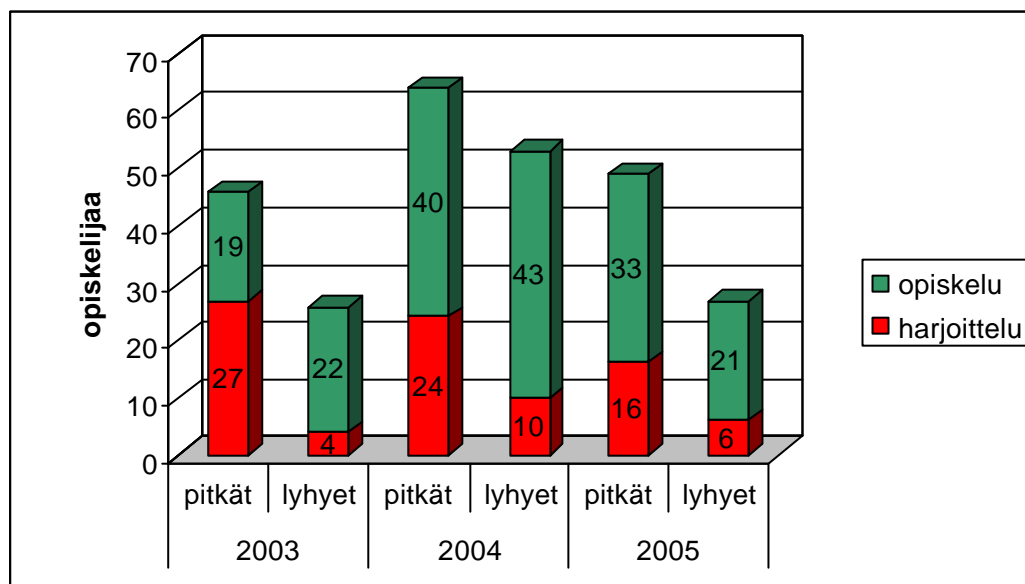
Kuten jo edellä kävi ilmi, yksi Maratan kv-strategian teemoista on henkilöliikkuvuus. Teemalle asetettuja tavoitteita tarkastellaan tämän työn aiheesta johon tuen vain Suomesta ulkomaille suuntautuvan opiskelijaliikkuvuuden näkökulmasta, keskittyen nimenomaan ulkomailta suoritettavaan harjoitteluun.

Koska kansainvälistyminen lähtee henkilöstön ja opiskelijoiden kansainvälistymisestä, on henkilöliikkuvuus erityisen tärkeä osa kansainvälistymistä. Maratan kv-strategiassa Suomesta ulkomaille suuntautuvan opiskelijaliikkuvuuden tavoitteet on asetettu vuodelle 2006. Tavoitteena on saada vuoden aikana 50 opiskelijaa lähtemään pitkiin, yli kolmen kuukauden vaihtoihin ja 20 opiskelijaa lyhyisiin, alle kolmen kuukauden vaihtoihin. Erillistä tavoitetta ei ole asetettu sille, lähteekö opiskelija ulkomaille opiskelemaan vai töihin, vaan luvut sisältävät sekä opiskelun että harjoittelun. (Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kansainvälisyysstrategia 2003.)

Jotta tavoitteeseen päästäisiin, tiedottamista kansainvälisistä mahdollisuuksista pitäisi tehostaa. Yhtenä toimenpiteenä on myös kansainvälisen yhteistyörekisterin luominen. Lisäksi harjoittelun suhteen tärkeänä nähdään se, että opiskelijat jakaisivat kokemuksiaan ulkomailta suoritetusta harjoittelusta. Tämä voisi tapahtua seminaareissa tai esimerkiksi R5-oppimisympäristöön tai muihin tietokantaan kirjoitettavalla lyhyellä raportilla. (Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kansainvälisyysstrategia 2003.)

3.2 Opiskelijaliikkuvuuden nykytila

Alla oleva kuvio havainnollistaa opiskelijaliikkuvuuden tilaa vuosina 2003–2005. Taulukosta on havaittavissa se, että yllä esitelty opiskelijaliikkuvuuteen liittyvä tavoite (50 opiskelijaa pitkiin ja 20 lyhyisiin vaihtoihin) on varsin realistinen. Vuonna 2003 pitkiin vaihtoihin lähti yhteensä 46 opiskelijaa ja lyhyisiin 25. Vuonna 2004 opiskelijaliikkuvuus oli erityisen vilkasta, sillä vastaavat luvut vuodelta 2004 on 64 ja 53 opiskelijaa. Vuonna 2005 liikkuvuus palautui tavanomaiselle tasolle: 49 opiskelijaa lähti pitkiin vaihtoihin ja 27 lyhyisiin.

KUVIO 2. Opiskelijaliikkuvuus Marata-yksikössä 2003–2005 (ASIO-tilastot 2006)

Kuviosta 2 on selkeästi havaittavissa myös se, että harjoittelun osuus opiskelijaliikkuvuudesta on opiskelua paljon pienempi. Näin ollen opiskelijaliikkuvuuden lisääminen juuri ulkomaisen harjoittelun avulla kuulostaa järkevältä.

Ulkomailla harjoittelun suosituimmat kohdemaat vaihtelevat Marata-yksikössä vuosittain. Syynä tähän on se, että ulkomailla harjoitteluun suorittavia opiskelijoita on suhteellisen vähän, ja paikat jakaantuvat usean eri maan kesken.

Vuonna 2003 harjoittelua suoritettiin 13 maassa, vuonna 2004 12 maassa ja vuonna 2005 kymmenessä eri maassa (ASIO-tilastot 2006).

Suurin osa ulkomailla harjoitteluaan suorittavista jää Eurooppaan. Saksa on kestopuosikki erityisesti lyhyiden harjoitteluiden suorituspaikkana. Myös muut Euroopan suuret valtiot, kuten Iso-Britannia ja Espanja vetävät harjoittelijoita. Joka vuosi listalle mahtuu myös useampia Euroopan ulkopuolisia kohteita. Thaimaa, Arabiemiirikunnat, Etelä-Afrikka ja Kenia lienevät eksoottisimpia maita. Euroopan ulkopuolisista kohteista ehdottomasti suosituin on kuitenkin Yhdysvallat. Se on ollut kahtena viime vuonna suosituin pitkien harjoittelujen kohtemaa (2004 seitsemän ja 2005 kuusi opiskelijaa). (ASIO-tilastot 2006.)

4 HARJOITTELUPAIKAN HANKKIMINEN ULKOMAILTA

4.1 Ulkomailla harjoittelun hyötyjä ja haittoja

Euroopan unionin myötä työmarkkinat ovat muuttuneet avoimemmiksi ja liikkuvuus on helpottunut. Tämä on johtanut siihen, että ulkomaille opiskelemaan ja työskentelemään lähtevien suomalaisten määrä on viime vuosikymmenten aikana kasvanut reippaasti. Kansainvälistyminen on synnyttänyt uusia ammatteja, ja nykypäivänä yhä useammat työntekijät työskentelevät jollain tavalla kansainvälisissä tehtävissä. Nykypäivänä työntekijältä edellytetään monenlaisia tietoja ja taitoja. Ammatillisen osaamisen lisäksi työntekijöiltä kaivataan kansainvälisiä valmiuksia sekä tiimityökykyä, uusien asioiden nopeaa omaksumista, epävarmuuden sietokykyä ja joustavuutta. (Nyström 2004, 3.)

Harjoittelu ulkomailla kasvattaa aivan eri tavalla kuin vastaava toiminta kotimaassa, ja ulkomailla harjoittelun uskotaankin kehittävän juuri edellisessä kappaleessa mainittuja, työnantajien kaipaavia ominaisuuksia. Ulkomailla työskennellessä kielitaito paranee, kun vierasta kieltä on pakko käyttää päivittäin. Vieraan kulttuuriin edustajien kanssa työskentely kehittää sosiaalisia tai-

toja ja suvaitsevaisuutta. Kynnys kokeilla uusia asioita madaltuu itseluottamuksen karttuessa. Ulkomailta opiskelija voi myös löytää lisämotivaatiota opintojensa jatkamiseen. Kansainvälisten valmiuksien kehittymistä ajatellen tärkeintä on se, että pitkäaikaisen oleskelun avulla vieras kulttuuri avautuu aivan eri tavalla kuin lyhyellä lomamatkalla tai kirjan sivuilta luettuna. Vieraseen kulttuuriin tutustumisen myötä voi nähdä omassakin kulttuurissa aivan uusia puolia. Ulkomailla harjoitellessaan opiskelija näkee, millaista työskentely omalla alalla on Suomen ulkopuolella, ja mahdollisesti löytää myös uusia kehityskohteita tai oppii arvostamaan joitakin Suomessa hyvin hoidettuja osa-alueita. (Kansainvälisestä kokemuksesta on konkreettista hyötyä.)

CIMOn Occasional Paper -sarjassa on ilmestynyt vuonna 2005 Irma Garamin tutkimus, jossa kysyttiin työnantajilta, pidetäänkö ulkomaan kokemusta työelämän kannalta hyödyllisenä, ja onko sillä merkitystä vastavalmistuneen työllistymisen kannalta. Ei voi sanoa, että kansainvälisellä kokemuksella olisi automaattisesti merkitystä rekrytoinnissa, mutta hieman vajaa puolet tutkimukseen osallistuneista työnantajista kertoi ottavansa kansainvälisen kokemuksen huomioon palkatessaan vastavalmistuneita opiskelijoita. Usein sitä pidetään yhtenä positiivisena tekijänä muiden joukossa, mutta joissain tapauksissa se voi olla jopa merkittävä tekijä hakuprosessissa eteenpäin pääsyn kannalta. (Garam 2005, 56–57.)

Myös työnantajat pitävät ulkomaanjaksoa hyödyllisenä ihmisenä kasvamisen ja yleisten työelämävalmiuksien kehittymisen näkökulmasta. Työnantajien keskuudessa uskotaan siihen, että kansainvälinen kokemus parantaa opiskelijan paineensietokykyä, kykyä selviytyä hankalista tilanteista joustavuutta, opiskelijan sosiaalisia sekä tietenkin myös kansainvälisiä valmiuksia. Näin ollen kansainvälisiin työtehtäviin haettaessa ulkomailta hankitusta kokemuksesta voi hyvinkin olla hyötyä. (Garam 2005, 57.)

Tietenkin ulkomailla harjoittelussa on omat huonotkin puolensa. Kulttuurishokki tai koti-ikävä saattaa yllättää, varsinkin jos opiskelija ei ole aikaisemmin viettänyt ulkomailla pidempiä aikoja. Jo johdannossa mainitun, ulkomailla harjoitteluun keskittyneen Jämsän ja Tenkun opinnäytetyön tutkittiin yhteinä osa-

alueena myös sitä, miksi opiskelijat eivät lähde ulkomaille tekemään harjoitteluaan. Suurimmiksi syiksi nousivat perhesuhteet ja taloudelliset tekijät, mutta myös ennakkojärjestelyjen suuri määrä nähdään negatiivisena tekijänä. Myös ajankohdan ja itse harjoittelupaikan löytämistä pidetään jossain määrin hankalana. (Jämsä & Tenkku 2005, 19–20.) Osa ulkomailta harjoittelunsa suorittaneista olisi kaivannut enemmän vastuuta työtehtäviinsä ja luottamusta työnantajaltaan (emt. 24). Ulkomailta ongelmana voikin olla se, ettei pääse tekemään harjoittelun kannalta oikean tasoisia töitä. Tämä tosin voi olla ongelmana Suomessakin.

4.2 Paikanhakuvaihe laadukkaan ulkomaanharjoittelun lähtökohtana

Harjoittelun kehittämishankkeessa, Harkessa yhtenä tulevaisuuden haasteena nähdään harjoittelun laadun kehittäminen, sillä harjoittelua ei määrällisesti voida kovinkaan paljoa lisätä. Harjoittelun laatua voidaan parantaa monella eri tavalla kuten tavoitteiden asettamisella, oppimistehtävillä ja ohjauksella. (Salonen 2005, 129.) Ulkomaanharjoittelun ollessa kyseessä, harjoittelupaikan hakuvaiheen merkitys harjoittelun laadukkuuden kannalta muodostuu erityisen merkittäväksi. Vaikka paikan etsiminen ulkomailta on haasteellista, ei ulkomaille lähdeettäessä pidä tyytyä mihin tahansa paikkaan. Kuten harjoitteluprosessin kuvauksesta kävi selväksi, harjoittelun hakuvaihetta ohjaa orientoitumisvaihe, jossa opiskelijan pitää miettiä, mitä hän harjoittelultaan haluaa. Ulkomailta harjoittelun ollessa kyseessä opiskelijan pitää myös päättää, mikä alue tai maa häntä kiinnostaa. Paikan hakuvaiheessa opiskelija itse aktiivisesti etsii tavoitteitaan mahdollisimman lähellä olevan harjoittelupaikan. Mikäli nämä prosessin vaiheet eivät saa ansaitsemaansa huomiota, on harjoittelun laatu vaarassa kärsiä.

Etsittäessä harjoittelupaikkaa ulkomailta, pitäisi pitää mielessä se, että ulkomaanjakson tulee olla perusteltu osa opintoja. Edellisessä alaluvussa mainitussa CIMO:n tutkimuksessa ilmeni, että osa työnantajista piti runsasta kansainvälistä kokemusta merkinä levottomuudesta ja haluttomuudesta asettua

aloilleen, varsinkin jos opiskelija ei rekrytointitilanteessa pysty perustelemaan, miksi hän lähti ulkomaille, mitä hän teki ja mitä hyötyä kokemuksesta on haettavaan paikkaan nähden. (Garam 2005, 59–60.) Työllistymisen kannalta ei ole samantekevää, mitä töitä opiskelija on ulkomailla harjoittelunsa aikana tehnyt.

Työllistymisnäkökulma ei kuitenkaan ole ainoa asia, joka tulee ottaa huomioon. Toisessa CIMO:n tutkimuksessa, jossa haastateltiin ulkomailla, EU:n hallinnossa harjoittelunsa suorittaneita opiskelijoita, tuotiin esille, ettei harjoitteluun pitäisi suhtautua vain käytännön työn opettelua, vaan se pitäisi nähdä myös kulttuurillisena opetteluksi. Tutkimuksessa tuotiin esille myös se tärkeä seikka, että haastatellut kokivat, että ulkomailla harjoittelujakso auttoi solmi-
maan suhteita ja luomaan verkostoja. Henkilökohtaisten suhteiden kautta opiskelija pääsee oman alansa verkostoihin mukaan, ja sitä kautta työllistyminen helpottuu. (Nyström 2004, 21–22.) Suhteiden luominen ulkomaille on erityisen olennaista silloin, jos opiskelija valmistumisensa jälkeen haluaa lähteä töihin ulkomaille. Toki siinäkin tapauksessa, että ulkomailla harjoittelun tavoitteena on juuri kulttuurillinen oppiminen tai verkostojen luominen, ei ole samantekevää, missä ulkomaanharjoittelunsa on suorittanut.

4.3 Oppilaitoksen tuki ja opastus ulkomaille harjoitteluun lähteville

Koko Jyväskylän ammattikorkeakoulun tasolla ulkomaille harjoitteluun haluava voi saada tukea esimerkiksi Ura- ja rekrytointipalveluista. Palvelujen toiminta-alueeseen kuuluu harjoittelun, rekrytointipalveluiden ja alumnitoiminnan kehittäminen yhdessä koulutusyksiköiden kanssa. Tavoitteena on, että opiskelija luo yhteyksiä työelämään jo opiskeluaikana, jotta valmistumisen jälkeinen siirtyminen työelämään sujuisi vaivatta. Harjoittelu on luonnollisesti yksi niistä tavoista, joiden avulla opiskelija voi tutustua työelämään opiskeluaikanaan. (Harjoittelu 2005.)

Ura- ja rekrytointipalveluja Jyväskylän ammattikorkeakoulussa on muun muassa Jobstep.net palvelu, työ- ja harjoittelupaikkapankki opiskelijoille, jonka

kautta tarjolla on silloin tällöin myös paikkoja ulkomailta. Opiskelija voi myös toimittaa oman työhakemuksen ja CV:n rekrytointikoordinaattorille, ja siten saada hyviä vinkkejä niiden parantamiseen. Ura- ja rekrytointipalvelujen ”Jalka oven välissä” -luentosarjassa on vuosina 2005–2006 käsitelty kahdessa luenossa pelkästään kansainvälisiä asioita: toisessa CIMO:n tarjoamia mahdollisuuksia ja toisessa kansainvälistä työnhakua yleensä. (Harjoittelu 2005.)

Vuoden 2006 helmikuussa kansainvälisyyteen kiinnitettiin erityishuomiota, sillä silloin Jyväskylän ammattikorkeakoulussa järjestettiin International Week. Koko viikon ajan Jyväskylän ammattikorkeakoulun Pääkampuksella oli kojuja, joista sai tietoa eri maista sekä pystyi tutustumaan muun muassa CIMO:n toimintaan. Yksi päivä tästä viikosta oli omistettu ulkomailta harjoittelulle, ja näin ollen kyseisen päivän luentojen aiheina olivat esimerkiksi työnhaku ulkomailta, ulkomaille harjoitteluun lähtö sekä kielitaito ja kulttuurilliset taidot. Paikalla oli myös opiskelijoita, joilla itsellään oli kokemusta ulkomailta opiskelusta tai harjoittelusta.

Kuten harjoitteluprosessin kuvauksessa (luku 2.3.2) kävi ilmi, opiskelijalla on mahdollisuus saada rahallista tukea harjoitteluunsa. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa tuki on korkeintaan 300 euroa/kuukausi. Tukea myönnetään tapauskohtaisesti ja nimenomaan niille opiskelijoille, jotka lähtevät harjoitteluun ulkomaille.

Marata-yksikön sisällä yksi tapa saada lisätietoa ulkomailta harjoittelusta on osallistua harjoitteluinfoon. Info kuuluu harjoitteluprosessin orientoitumisvaiheeseen ja tarkoituksena on, että kaikki opiskelijat osallistuvat siihen. Infossa käydään läpi harjoitteluprosessia ja harjoitteluohjetta sekä annetaan opiskelijoille mahdollisuus esittää harjoitteluun liittyviä kysymyksiä. Koska kotimaassa ja ulkomailta suoritettujen harjoittelun välille ei haluta tehdä suurta eroa, samassa infossa käydään läpi myös ulkomailta harjoitteluun liittyvät tärkeimmät seikat. Lisäksi paikalle pyritään aina saamaan yksi tai useampia opiskelijoita, jotka ovat jo suorittaneet oman harjoittelunsa. Mahdollisuuksien mukaan omista harjoittelukokemuksistaan kertomaan otetaan ulkomailta harjoittelunsa suorittaneita opiskelijoita. Näin muille opiskelijoille tarjoutuu tilaisuus kysyä ulko-

mailla harjoittelusta suoraan sellaisilta ihmisiltä, joilla on siitä omakohtaista kokemusta.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijaportalissa Opinpolussa Marata-yksikön omilla sivuilla on harjoittelu-kansio, josta löytyvät edellä mainitussa harjoitteluinfossa läpikäytävät harjoitteluprosessi ja -ohje. Lisäksi kansiossa on Guide for Practical Training Abroad -opas, johon on koottu asioita, joita tulee ottaa huomioon ulkomaan harjoittelua suunniteltaessa ja ulkomaille lähdetessä. Harjoittelu-kansiosta löytyy myös Letter to Employer, joka tosin poistettiin harjoittelu-kansiosta väliaikaisesti keväällä 2006 muokkauksen takia. Tämä kirje on käytännöllinen esimerkiksi silloin, kun opiskelija etsii itsenäisesti paikan ulkomailta ja haluaa antaa työnantajalle selkeän kuvan siitä, mitä harjoittelu käytännössä on, millaisia tavoitteita sille on asetettu ja mitä työnantajalta odotetaan harjoittelun suhteen.

Lisäksi Marata-yksikön sisällä ulkomaan harjoittelumahdollisuuksista tiedotetaan sähköpostilla ja ilmoitustaulun avulla. Kansainvälisten asioiden koordinaattori Minna Junttila lähettää aika-ajoin tietoa mahdollisuuksista löytää harjoittelupaikka ulkomailla. Sähköposti on hyvä keino tiedottaa, sillä se on kaikkien ulottuvilla. Näin tietoa saavat myös ne opiskelijat, jotka eivät varsinaisesti ole miettineet vakavasti ulkomailla harjoittelua, mutta saattavat innostua siitä mielenkiintoisen tilaisuuden osuessa kohdalle. Ulkomaan harjoittelupaikoista tiedotetaan myös laittamalla esitteitä aiheelle omistetulle Marata-yksikön ilmoitustaululle.

Opiskelijat kaipaavat kuitenkin vielä enemmän tukea ulkomailla harjoitteluun. Tämä käy ilmi jo aiemmin mainitusta Jämsän ja Tenkun opinnäytetyöstä. Marata-yksikön opiskelijoiden mielestä ulkomaan harjoitteluun liittyviä informaatiokanavia tulisi kehittää. Informaatiota koetaan kyllä olevan saatavilla reilusti, mutta se on hajanaista; tieto pitäisi saada yhteen paikkaan. Opiskelijat kaipaavat myös tietoa ulkomailla harjoittelun suorittaneiden kokemuksista, ja kokevat hyväksi ideaksi sen, että hyväksi koetuista harjoittelupaikoista kerättäisiin rekisteri, joka olisi kaikkien opiskelijoiden käytettävissä. (Jämsä & Tenkku 2005, 27.)

5 KYSELY ULKOMAILLA HARJOITTELUNSA SUORITTANEILLE

Opinnäytetyön tavoitteiden kannalta oli olennaista selvittää, mitä kanavia pitkin opiskelijat löytävät harjoittelupaikkoja ulkomailta eli mitä kanavia opiskelijat jo käyttävät. Tärkeää oli myös selvittää, mistä kanavista opiskelijat ovat jo tietoisia ja mistä ei tiedetä tarpeeksi. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa paikan järjestymistä kysytään kyllä ulkomaille opiskelemaan/harjoittelemaan lähteville tarkoitettussa lomakkeessa (liite 4), mutta vastausvaihtoehdot ovat puutteellisia, eikä lomake palaudu kaikilta. Näin ollen tarkkaa tietoa asiasta ei ole, joten kanavia päädyttiin selvittämään lähettämällä kyselylomake jo ulkomailta harjoittelussa olleille opiskelijoille.

5.1 Kyselylomake

Kysely tehtiin suomenkielisen version lisäksi englanninkielisenä, vaikka ulkomailta harjoittelunsa suorittaneiden vieraskielisten opiskelijoiden määrä on pieni. Englanninkielinen versio nähtiin kuitenkin tärkeänä, sillä kartoituksesta haluttiin mahdollisimman kattava. Koska kaikki vieraskieliset opiskelijat opiskelevat englanninkielisessä koulutusohjelmassa, jossa harjoittelun periaatteet eroavat jonkin verran suomenkielisistä koulutusohjelmista, kyselylomaketta muokattiin hieman. Perusidea molemmissa kyselylomakkeissa on kuitenkin sama. Saatekirjeet ja molemmat kyselylomakkeet löytyvät liitteistä 1, 2 ja 3.

Lomakkeet suunniteltiin mahdollisimman yksinkertaisiksi ja nopeiksi täyttää, jotta kyselyyn vastaamisesta tehtäisiin vaivatonta ja vastauksia saataisiin tarpeeksi kattavasti. Vastaajan taustatiedoista karsittiin kaikki epäolennainen, ja päädyttiin kysymään vain koulutusohjelmaa ja suuntautumisvaihtoehtoa palvelupuolen opiskelijoilta. Harjoittelusta selvitettiin perustiedot: oliko opiskelija tehnyt ulkomailta harjoittelun 1 vai harjoittelun 2. Valittavissa olivat myös vaihtoehdot ”molemmat harjoittelut yhtäjaksoisesti” ja ”molemmat harjoittelut kahdessa eri osassa”. Tämä erottelu oli lomakkeen täytön ja tulosten kannalta

olennainen, sillä harjoittelujen suorittaminen kahdessa eri osassa on vaatinut opiskelijalta kahta erillistä hakuprosessia. Lisäksi kysyttiin, missä maassa ja yrityksessä harjoittelu tehtiin ja mitkä olivat opiskelijan pääasialliset työtehtävät.

Harjoittelupaikan etsimisestä ja löytämisestä lomakkeessa oli kaksi kysymystä. Ensimmäisessä selvitettiin kanavia, joita paikan etsimiseen oli käytetty. Tämä kysymys oli monivalinta, jossa opiskelijaa pyydettiin valitsemaan listasta kaikki käyttämänsä vaihtoehdot. Yritykseen otetun suoran kontaktin lisäksi vaihtoehtoiksi oli otettu tyypillisimpiä, harjoittelupaikkoja välittäviä organisaatioita, kuten Allianssin nuorisovaihto ja CIMO. Työvoimatoimisto ja EURES listattiin tarkoituksella erikseen, sillä kaikki Työvoimatoimiston sivuilla ilmoitetut, ulkomailla sijaitsevat työpaikat eivät suinkaan ole EURES-paikkoja. Marata-yksikköön ja Jyväskylän ammattikorkeakouluun liittyvistä informaatiokanavista mukaan otettiin Jobstep.net:in, muiden opiskelijoiden, ilmoitustaulun ja sähköpostin lisäksi myös Opinpolku kansainvälisten asioiden koordinaattorin, Minna Junttilan toivomuksesta. Lisäksi mahdollisuus oli valita ”Joku muu, mikä?” -vaihtoehto. Toisessa harjoittelupaikan hakuun liittyvässä kysymyksessä kysyttiin avoimella kysymyksellä, mitä kautta harjoittelupaikka ulkomailta oli lopulta löytynyt. Lomakkeen viimeisessä kysymyksessä opiskelijoita pyydettiin vielä arvioimaan harjoittelupaikkansa soveltumista Marata-yksikön harjoittelupaikaksi.

5.2 Kyselyn toteutus

Kyselyn vastaanottajat valittiin ASIOsta 10. lokakuuta 2005 tulostetun listan perusteella. Listalle poimittiin ne Jyväskylän ammattikorkeakoulun Marata-yksikön opiskelijat, jotka olivat olleet ulkomailla harjoittelussa vuosina 2003–2005. Alkuperäisellä listalla oli yhteensä 86 nimeä. Suuri osa heistä oli kuitenkin jo valmistuneita, joten heidän yhteystietonsa eivät olisi olleet helposti saatavilla, eikä kyselyä näin ollen voitu heille lähettää. Lisäksi vastaanottajien määrää pienensi se, että joidenkin opiskelijoiden nimi oli mainittu listassa useampaan kertaan, sillä he olivat suorittaneet useampia harjoitteluja ulkomailla.

Loppujen lopuksi kysely lähetettiin yhteensä 53 opiskelijalle: suomenkielinen kysely 49 opiskelijalle ja englanninkielinen neljälle.

Kysely tehtiin Digium Enterprise -ohjelmalla ja lähetettiin opiskelijoiden sähköpostiosoitteisiin. Ennen sähköpostilla lähettämistä kyselyn toimivuutta ja ymmärrettävyyttä testattiin paperiversiona kolmella opiskelijalla. Kysely julkaistiin tiistaina 6.12.2005, ja vastausaikaa annettiin seuraavan viikon perjantaihin. Eräpäivään mennessä vastauksia oli kertynyt yhteensä 30, joista 29 oli suomenkieliseen ja yksi englanninkieliseen kyselyyn. Kokonaisuudessaan kyselyn vastausprosentiksi muodostui 57 %.

5.3 Kyselyn tulokset

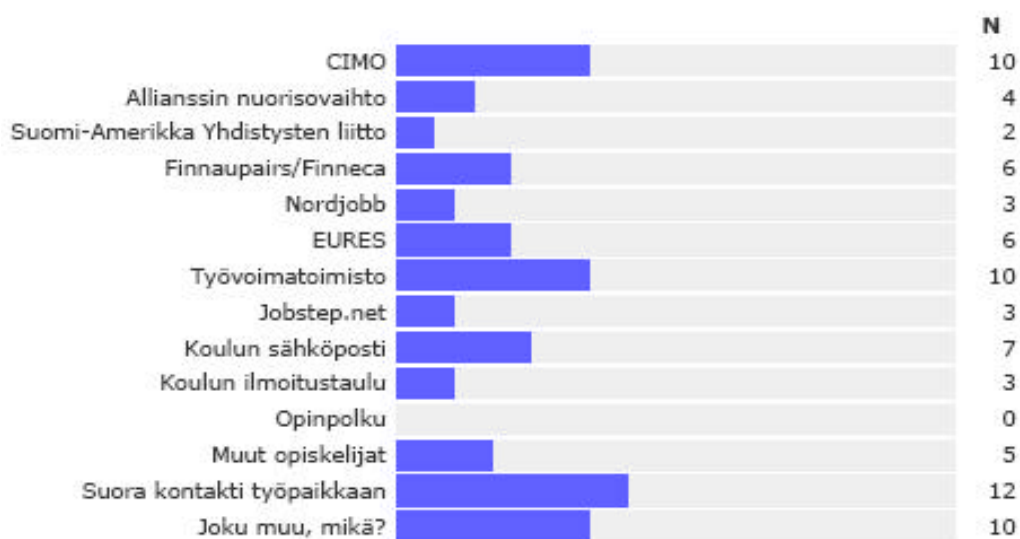
Koska kyse oli pienestä selvityksestä ja vastaajia oli suhteellisen vähän, tuloksia käsitellään vastaajamäärien mukaan. Ne antavat prosentteja totuudenmukaisemman kuvan. Vastaajista suurin osa, 14 opiskelijaa, oli matkailun opiskelijoita. Palvelujen tuottamisen puolella opiskeli kymmenen vastaajista. Heistä kuusi oli suuntautunut ruoka- ja ravintolapalveluihin ja neljä kuluttajapalveluihin; yhtään ulkomailla harjoittelun suorittanutta toimitilapalvelujen opiskelijaa ei otokseen sattunut. Englanninkielisestä koulutusohjelmasta kyselyyn vastasi kuusi opiskelijaa.

Kyselyyn vastanneista yli puolet (18 vastaajaa) oli suorittanut ulkomailla ensimmäisen harjoittelunsa. Harjoittelun 2 suorittaneita oli neljä; ja heistä palvelujen tuottamisen opiskelijoita oli kolme. Molemmat harjoittelut joko yhtäjaksoisesti tai kahdessa eri osassa suorittaneita oli yhteensä kahdeksan, ja heistä puolet opiskeli matkailun ja puolet englanninkielisessä koulutusohjelmassa.

5.3.1 Harjoittelupaikkojen etsiminen ja löytäminen

Seuraavalla sivulla olevasta kuviosta on helposti nähtävissä, mitä kanavia opiskelijat ovat käyttäneet etsiessään harjoittelupaikkaa ulkomailta. Kuvio on

otettu Digium Enterprisen valmiista materiaalista, ja se sisältää vain suomenkielisen kyselyn vastaukset. Englanninkieliseen kyselyyn vastannut opiskelija oli valinnut näistä vaihtoehdoista vain ”suoran kontaktin yritykseen”, joten se ei olennaisesti muuta tuloksia, päinvastoin jopa vahvistaa niitä. Kysymyksessä oli pyydetty opiskelijaa valitsemaan kaikki käyttämänsä vaihtoehdot. Keskimäärin opiskelija oli käyttänyt 2,7 eri keinoa, mutta joukossa oli monia, jotka olivat käyttäneet vain yhtä tai kahta keinoa, ja myös niitä, jotka olivat tutustuneet jopa kahdeksaan listassa mainituista keinoista.

KUVIO 3. Kanavia, joita opiskelijat ovat käyttäneet apunaan etsiessään paikkoja ulkomailta

Kuviosta on huomattavissa, että suosittu tapa etsiä harjoittelupaikkaa ulkomailta on ottaa yhteyttä itseään kiinnostavaan yritykseen: 12 opiskelijaa oli todennut etsineensä paikkaa tällä tavoin. Lisäksi ”Joku muu, mikä?” -vaihtoehdossa oli mainittu ”internet” ja ”nettisivut”, joiden voidaan laskea kuuluvan tähän kategoriaan. Usein harjoittelupaikka myös löytyy suoran kontaktin avulla; vastaajista kymmenen oli löytänyt harjoittelupaikkansa suoran kontaktin avulla.

Opiskelijat tutustuvat ahkerasti Työvoimatoimiston tarjontaan. Jos EURES-paikat lasketaan mukaan, on tämä kanava saanut yhteensä 16 mainintaa. Yk-

sikään tähän otokseen osuneista opiskelijoista ei kuitenkaan ollut löytänyt paikkaa niiden avulla. Jobstep.net -palveluun, joka on suunnattu nimenomaan opiskelijoille, oli tutustunut vain kolme opiskelijaa. Tätä kautta harjoittelupaikka oli löytynyt yhdelle.

Erilaisten organisaatioiden merkitys paikkojen etsinnässä on suuri. CIMO, Alianssi, Suomi-Amerikka yhdistys, Finnaupairs/Finneca ja Nordjobb saivat yhteensä 25 mainintaa. Niiden kautta harjoittelupaikkoja oli myös löytynyt kahdeksalle opiskelijalle. Lisäksi ”joku muu, mikä?” -vaihtoehdossa oli mainittu hollantilainen opiskelijajärjestö, Euroscan ja toinen, nimeltä mainitsematon rekrytointitoimisto. Niiden kautta kolme opiskelijaa oli löytänyt harjoittelupaikkansa.

Sähköpostissa tulleita ilmoituksia oli hyödyntänyt seitsemän opiskelijaa, joista kahdelle paikka oli myös löytynyt niiden avulla. Kolme oli tutustunut ilmoitustaulun tarjontaan, mutta yksikään kyselyyn vastanneista ei ollut sen avulla paikkaa löytänyt.

Henkilökohtaisilla suhteilla on tärkeä merkitys myös etsittäessä paikkaa ulkomailta. Viisi opiskelijaa mainitsi käyttäneensä apunaan muiden opiskelijoiden kokemuksia, ja heistä yhdelle paikka oli jopa löytynyt. Lisäksi kolme muuta opiskelijaa kertoi löytäneensä paikkansa ystävien, sukulaisten tai tuttavien ansiosta.

”Joku muu, mikä?” -vaihtoehdossa kaksi oppilasta oli maininnut Matkamessut, ja molemmat olivat myös löytäneet harjoittelupaikkansa messujen avulla. Matkamessut on hyvä tilaisuus päästä henkilökohtaiseen kontaktiin kiinnostavan yrityksen edustajien kanssa. Lisäksi ”joku muu, mikä?” -vaihtoehdossa yksi englanninkielisessä koulutusohjelmassa opiskeleva vastaaja kertoi saaneensa opettajilta listan mahdollisista paikoista, ja paikka oli löytynyt lähettämällä hakemus yhteen näistä paikoista.

Yksikään vastaajista ei maininnut käyttäneensä Opinpolkua apunaan etsiessään harjoittelupaikkaa ulkomailta. Tämä on sinällään ymmärrettävää, sillä

toisin kuin muista listassa esitellyistä vaihtoehdoista, Opinpolusta ei ole mahdollista löytää itse harjoittelupaikkaa, vain vaan tietoa ulkomailla harjoittelusta yleensä. Kyseessä ei siis ole paikkarekisteri. Osaltaan tulokseen vaikutti myös se, että Opinpolku ei ole ollut vielä kauaa käytössä, eivätkä kaikki opiskelijat koe sitä vielä omakseen.

5.3.2 Työskentelymaat ja harjoittelun kesto

Kyselyyn vastanneet olivat suorittaneet harjoittelujaan yhteensä 15 eri maassa, joten kyselyn tuli maiden puolesta hyvää hajontaa. Huomattavan moni (seitsemän opiskelijaa) oli suorittanut harjoittelunsa Yhdysvalloissa. Toiseksi eniten harjoitteluja oli suoritettu Iso-Britanniassa, jossa oli ollut viisi opiskelijaa, ja kolmanneksi eniten Hollannissa ja Irlannissa, joissa molemmissa oli ollut kolme opiskelijaa. Muissa maissa harjoitteluaan oli suorittanut vain yksi tai kaksi kyselyyn vastanneista.

Harjoittelun kestoa kysyttäessä oli selkeästi huomattavissa se, että ulkomailla harjoittelussa olleet viipyvät työpaikassaan usein pidempään kuin pakolliset kaksi ja puoli kuukautta. Kolme kuukautta oli tyypillisin aika vain yhtä harjoittelua suorittaneille, mutta muutama opiskelija oli viihtynyt työpaikassaan jopa kuusi tai seitsemänkin kuukautta. Yksi opiskelija oli suorittanut yrityksessä kolmen kuukauden harjoittelun, mutta oli kyselyyn vastaamisen hetkellä ollut kyseisessä paikassa töissä jo kaksi ja puoli vuotta. Syynä harjoittelujakson pidempään keston on ainakin se, että ulkomailta voi olla vaikea löytää työpaikkaa juuri kahdeksi ja puoleksi kuukaudeksi. Osa työnantajista ja välittäjäorganisaatioista vaativat pidempiaikaista, esimerkiksi viiden tai kuuden kuukauden sitoutumista työpaikkaan. Osittain pidempään keston vaikuttaa varmasti myös se, että kun opiskelija on kerran lähtenyt ulkomaille ja maksanut matkoistaan, voi perillä viipyä hieman kauemmin. Pidempikestoisesta harjoittelusta opiskelija saa varmasti myös enemmän irti.

5.3.3 Työtehtävät ja tyytyväisyys harjoitteluun

Työtehtävät olivat useimmiten tarjoilua, siivoamista sekä vastaanotossa ja baarissa työskentelyä, sillä suurimmalla osalla työpaikat olivat hotelleja, ravintoloita tai kahviloita. Osa tutustui yrityksen työtehtäviin monipuolisemmin, kun taas osa keskittyi yhteen osa-alueeseen, esimerkiksi vain tarjoiluun. Myös matkatoimistoista oli löytynyt harjoittelupaikkoja, ja yksi opiskelija oli ollut matkaoppaana. Muutamalle opiskelijalle työtehtäviin kuului toimistohommia, kuten suomentamista, mainosten tai menun suunnittelua, tutkimustyötä ja raporttien laadintaa. Mukaan oli päästy myös tapahtumien organisointiin ja järjestämiseen. Ulkomailta löytyy myös tehtäviä, joita olisi vähintäänkin vaikea löytää Suomesta; yksi opiskelija oli opastanut sukellusturisteja ja yksi oli ollut huiipuistossa game hostina.

Pääosa opiskelijoista oli selkeästi tyytyväisiä harjoitteluunsa ulkomailla; 24 opiskelijaa oli sitä mieltä, että harjoittelu sopi marata-alan harjoittelupaikaksi hyvin tai erinomaisesti. Muutama opiskelija jopa totesi, ettei parempaa harjoittelupaikkaa olisi voinut löytää. Kaksi opiskelijaa oli todennut paikan sopivan itselleen täydellisesti, mutta he eivät olleet varmoja sen soveltuvuudesta muille. Myös sitä pohdittiin, olisiko paikka sopinut paremmin jossain toisessa koulutusohjelmassa opiskelevalle.

Erittäin hyvin. Tykkäsin kovasti olla ko. paikassa. Paikka olisi ehkä paremminkin matkailun opiskelijoille, mutta onhan matkatoimistotyöskentelykin kuluttajapalvelua.

Tyytyväisiä oltiin työtehtävien monipuolisuuteen. Vastauksissa keuhuttiin myös työpaikalla annettua perehdytystä ja sitä, että yrityksen toiminnasta sai hyvä kokonaiskuvan. Esille tuotiin myös kielitaidon paraneminen.

Erittäin hyvin. Parempaa en olisi itse löytänyt, koska kyseessä on 4 tähden hotelli, joka on todella arvostettu. Opin paljon ja sain hyvää kokemusta. Lisäksi he kouluttivat erinomaisesti kaikkiin työtehtäviin.

Mielestäni erittäin hyvin! Harjoittelu oli 100%sesti palvelutyötä sekä turismin osa-alueella. Kaupanpäälliseksi tuli erittäin tehokas kielikylpy.

Neljä opiskelijaa oli hieman epävarma harjoittelunsa soveltuvuudesta. Kolme heistä koki työtehtävänsä hieman liian suppeiksi tai yksinkertaisiksi. Harjoittelusta oli kuitenkin saatu jotain irti kulttuuriin tai yrityksen toimintaan tutustumisen kautta. Yhden opiskelijan harjoittelupaikan pelasti hyvä henki työpaikalla.

Vain kaksi vastaajaa oli täysin tyytymätön harjoitteluunsa. Toinen heistä opiskeli Facility Management -koulutusohjelmassa ja oli sitä mieltä, ettei hotellissa työskentely opettanut hänelle mitään uutta, koska hänellä oli jo työkokemusta hotellista. Lisäksi hän olisi toivonut harjoittelupaikkansa olevan enemmän toimitilapalvelujen johtamisen alalta. Toinen harjoitteluunsa tyytymätön oli työskennellyt henkilöstöravintolassa Englannissa ja totesi, ettei suosittelisi harjoittelupaikkaa kenellekään, koska se ei ollut tukenut lainkaan hänen ammatillista oppimistaan. Sen sijaan harjoittelu oli kuitenkin ollut ”aikamoinen elämänkoulu”.

6 OPAS MAHDOLLISUUKSISTA HANKKIA HARJOITTELUPAIKKA ULKOMAILTA

Osana tätä opinnäytetyötä tehtiin opas ulkomaista harjoittelupaikkaa etsiville opiskelijoille. Edellisessä luvussa esitellyn kyselyn tarkoituksena oli luoda pohjaa oppaalle. Toiveena oli, että kyselyn avulla olisi selvinnyt uusia kanavia, joiden avulla opiskelijat lähtevät ulkomaille. Uusia kanavia olisi voitu saada selville ”Joku muu, mikä?” -kohdassa selvitettäessä, mitä kanavia opiskelija oli käyttänyt etsiessään harjoittelupaikkaa, ja kysymyksessä, jossa selvitettiin mitä kautta paikka lopulta oli löytynyt. Opiskelijoilta saatiin näihin avoimiin kysymyksiin monivalintalistassa olleiden vaihtoehtojen lisäksi vain muutamia vastauksia: ”hollantilainen opiskelijajärjestö”, ”matkamessut” ja ”rekrytointitoimisto”. Nämä vastaukset olivat liian epämääräisiä tai yleisiä ollakseen hyödyllisiä

oppaan teon kannalta. Kyselyn avulla löytyi kuitenkin yksi uusi vaihtoehto: Euroscan-rekrytointitoimisto.

Oppaan rakenteeseen otettiin mallia Timonen-Verman & Storlundin teoksesta ”Opus2002 – Monin tavoin maailmalle”. Osa oppaassa esitellyistä organisaatioista myös löydettiin tästä teoksesta. Oppaassa on tietenkin esitelty myös kyselylomakkeen monivalintakysymyksessä vaihtoehtoina olleet organisaatiot. Loput organisaatioista on löydetty Internetistä etsimällä. Myös Työvoimatoimiston paikkahakua käytettiin apuna erityisesti rekrytointitoimistoja etsittäessä, sillä toimistot usein ilmoittavat joistakin avoimista paikoistaan Työvoimatoimiston sivuilla. Tällä tavoin löytyivät esimerkiksi International Services ja UK-connection.

Oppaassa on keskitytty esittelemään ulkomailta työpaikkoja välittäviä organisaatioita. Suoran kontaktin ottaminen yritykseen on kuitenkin esitelty oppaassa lyhyesti, koska kyselyssäkin selvisi, että todella moni löytää harjoittelupaikkansa ottamalla yhteyttä haluamaansa yritykseen. Organisaatiot on oppaassa jaettu neljän eri otsikon alle: välityspalkkion periviin ja muihin paikanvälitysorganisaatioihin, rekrytointitoimistoihin sekä työpaikkapankkeihin. Tällä jaottelulla on pyritty tekemään oppaasta selkeämpi. Ohjelmat tai palvelut on esitelty pääpiirteissään organisaation nettisivuilta löytyneiden tietojen perusteella.

Oppaan alkuun ennen organisaatioiden esittelyä kirjoitettiin johdanto opasta lukevalle. Tekstin tarkoituksena on selvittää opasta käyttävälle, mikä opas oikein on ja miksi se on tehty. Alkutekstistä pyrittiin tekemään kannustava ja motivoiva. Alkutekstiin lisättiin myös kommentti siitä, että jos opiskelijalla on tiedossa jokin hyvä organisaatio tai muu keino lähteä ulkomaille, olisi hienoa, jos hän voisi kertoa siitä kv-vastaavalle. Näin oppaasta saataisiin tulevaisuudessa kattavampi. Valmis opas on liitteessä 5.

7 POHDINTA

Ammattikorkeakouluasetuksessa on määritelty, että harjoittelu on pakollinen osa ammattikorkeakouluopintoja, ja laajuutensa vuoksi se on myös varsin olennainen osa. Harjoittelukäytänteiden kehittäminen on aikojen kuluessa ollut melko vähäistä, mutta viime vuosina on alettu käsittää paremmin, miten tärkeä osa harjoittelu on arvioitaessa koko ammatillisen koulutuksen laatua. Yhtenä esimerkkinä harjoittelun tärkeyden ymmärtämisestä on Opetusministeriön vuosina 2004–2006 tukema Harjoittelun kehittämishanke, Harke. Harke on pyrkinyt ammattikorkeakoulujen harjoittelukäytänteiden yhtenäistämiseen ja harjoittelujaksojen kehittämiseen niin, että ne kasvattavat ja kehittävät opiskelijoiden ammatillista osaamista. Koska harjoittelun laajuutta ei määrättömästi voida lisätä, jatkossa tulisi kehittää yhä enemmän harjoittelun laatua. Sitä voidaan parantaa antamalla kaikille harjoitteluprosessin vaiheille niiden ansaitsema huomio. Tässä työssä on keskitytty erityisesti harjoittelupaikan etsimisvaiheeseen, sillä onnistunut hakuvaihe luo pohjan onnistuneelle harjoittelulle.

Harjoittelun merkitys ammattikorkeakoulussa on siis oivallettu ainakin opettajien keskuudessa, mutta opiskelijat eivät välttämättä vielä ymmärrä harjoittelun tärkeyttä. Monet opiskelijat näkevät harjoittelun välttämättömänä pahana eivätkä käsitä siitä saatavia hyötyjä, vaikka harjoittelussa olennaista on juuri se, että se hyödyttää kaikkia mukana olevia osapuolia; yritystä, oppilaitosta ja opiskelijaa. Kaikkein eniten harjoittelusta saa nimenomaan opiskelija, sillä hän pääsee kokeilemaan oppimiaan asioita käytännössä. Harjoittelu antaakin parhaita eväitä työelämään siirtymiseen. Opiskelijoita pitäisi motivoida enemmän harjoittelun suorittamiseen. Ainakin osalle opiskelijoista tämä voitaisiin tehdä niin, että heitä kannustettaisiin lähtemään ulkomaille harjoittelemaan.

Maratan kv-strategiasta käy ilmi, että yksikkö toivoo kansainvälisyyden olevan olennainen osa jokapäiväistä toimintaa. Näin ollen ulkomaille harjoitteluakaan ei haluta Jyväskylän ammattikorkeakoulun Marata-yksikössä nostaa selkeään erityisasemaan, vaan sen halutaan olevan vain yksi, tosin hieman erilainen

tapa suorittaa harjoittelu. Kun ulkomailla harjoittelusta ei tehdä liian suurta numeroa, voidaan ehkä laskea opiskelijoiden kynnystä lähteä ulkomaille.

Ulkomailla harjoittelu ansaitsee kuitenkin jonkinlaista erityishuomiota, sillä ulkomailla harjoitellessaan opiskelija kartuttaa muutakin kuin ammattitaitoaan. Kielitaito paranee ja kulttuurilliset sekä sosiaaliset valmiudet kehittyvät. Pitkäaikainen oleskelu ulkomailla antaa opiskelijalle mahdollisuuden kasvaa itsenäisemmäksi ja kartuttaa itseluottamustaan. Hyödyt alan kannalta ovat myös kiistattomat; nähdessään millainen oma ala on Suomen rajojen ulkopuolella, opiskelija saa uutta näkökulmaa asioihin: hän näkee mitkä asiat on Suomessa hoidettu hyvin ja mitä pitää vielä kehittää. Myös tulevan työnhaun kannalta ulkomailla harjoittelulla voi olla merkitystä, erityisesti kansainvälisiin tehtäviin haettaessa. Monet työnantajat ottavat ulkomaisen työkokemuksen huomioon rekrytoitaessa. Ei ole kuite nkaan samantekevää, mitä opiskelija ulkomailla tekee. Ulkomaan jakson tulee kuitenkin olla perusteltu osa opintoja.

Maratan kv-strategiassa on selkeät tavoitteet opiskelijaliikkuvuudelle. Harjoittelulle ja opiskelulle ulkomailla ei ole määritelty erillisiä lukuja, vaan vuoden 2006 tavoitteena on että ulkomaille pitkiin vaihtoihin lähtee 50 opiskelijaa ja lyhyisiin 20. Koska harjoittelun osuus opiskelijaliikkuvuudesta on joka vuosi opiskelua huomattavasti pienempi, voitaisiin liikkuvuutta lisätä kannustamalla opiskelijoita harjoittelemaan ulkomailla. Harjoittelupaikan etsiminen ulkomailta vaatii kuitenkin opiskelijalta hieman enemmän kuin paikan etsiminen kotimaasta. Lisäksi ulkomailla harjoitteluun esteenä voi olla muun muassa taloudelliset tai perhesyyt.

Ulkomaille lähtemiseen tarjotaan jo nyt Marata-yksikössä tukea ja kannustusta. Harjoitteluinfossa voi kuulla jonkun opiskelijan ulkomaankokemuksista, harjoittelutuki on suunnattu nimenomaan ulkomaille harjoitteluun lähteville ja sähköpostilla tiedotetaan silloin tällöin ulkomailla olevista paikoista. Lisäksi Opinpolussa on ulkomailla harjoitteluun liittyvää materiaalia. Näiden materiaalien nimiä järjeistettiin, ja muutamia asiavirheitä korjattiin tämän opinnäytetyön teon yhteydessä. Opinpolusta löytyy Guide for Practical Training Abroad opas,

joka käsittelee niitä seikkoja, jotka tulisi ottaa huomioon ulkomaille lähdeettäessä.

Sähköpostia lukuun ottamatta itse paikan etsimiseen ei kuitenkaan tarjota kovin paljon tukea. Kansainvälisten asioiden koordinaattorilla on ”mutu-tuntuma” siitä, mitä kautta opiskelijat löytävät harjoittelupaikkoja ulkomailta, mutta varmaa tietoa asiasta ei ole. Koska tieto siitä, miten opiskelijat löytävät harjoittelupaikkojaan tuntui tämän opinnäytetyön kannalta olennaiselta, asiaa päätettiin selvittää pienimuotoisella kyselyllä. Kysely tehtiin suomeksi ja englanniksi, ja se suunniteltiin mahdollisimman yksinkertaiseksi täyttää, jotta vastauksia saataisiin lyhyessä ajassa mahdollisimman paljon. Vastausprosentiksi muodostui 57 prosenttia.

Kyselyn tuloksista oli selkeästi huomattavissa se, että vaikka erilaisten organisaatioiden ja Työvoimatoimiston palvelujen merkitys on suuri, paikka löytyy usein ottamalla suoraan yhteyttä johonkin yritykseen. Vaikka paikan etsiminen ilman minkään organisaation apua onkin suuren vaivan takana, tulisi oppilaita kannustaa myös suoran kontaktin käyttämiseen. Mielenkiintoisia yrityksiä voi löytää Internetistä, ja henkilökohtaiseen kontaktiin yrityksen kanssa voi päästä esimerkiksi vuosittain järjestettävillä Matkamessuilla. Kaksi kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli harjoitellut yrityksessä, johon he olivat tutustuneet Matkamessuilla, joten tämä keino on varmasti toimiva.

Tuloksista selvisi myös se, ettei ulkomaille harjoitteluun lähtevän tarvitse olla huolissaan siitä, pääseekö hän tekemään oman alansa töitä. Kyselyyn vastanneiden työtehtävät olivat tyypillisiä hotellissa tai ravintolassa tehtäviä töitä. Erityisesti harjoitteluun 1 soveltuvia marata-alan paikkoja löytyy maailmalta runsaasti. Harjoittelun kokonaisuutena oli ollut suurimmalle osalle vastanneista onnistunut kokemus. Vaikka joukkoon mahtui muutama tyytymätön, useimpien vastauksista välittyi into ja tyytyväisyys harjoittelun suorittamista kohtaan.

Vaikka kyselyä suunniteltaessa taustalla vaikuttavana ajatuksena oli se, että kyselyn avulla löydettäisiin ns. piilossa olevia kanavia, ei niitä kyselyn avulla kuitenkaan löydetty. Kysely toimi silti pohjana tämän opinnäytetyön liitteenä

olevalle oppaalle. Opas on tarkoitettu opiskelijalle, joka miettii, mitä kautta ulkomailta voi lähteä etsimään harjoittelupaikkoja. Opas on melko tiivis paketti, ja siinä on lyhyesti esitelty erilaisten paikkoja välittävien organisaatioiden ohjelmia ja palveluita. Vaikkei kyselyn avulla selvinnytkään uusia tapoja lähteä ulkomaille harjoitteluun, ainakin nyt tietoja mahdollisuuksista on koottu yhteen paikkaan.

Oppaasta olisi ollut mahdollista saada kattavampi muokkaamalla kyselyä. Nyt kysely jäi kuitenkin hieman liian yleiseksi. Hakuprosessia olisi pitänyt selvittää tarkemmin, erityisesti suoran kontaktin ollessa kysessä. Epäselväksi jäi se, miten mielenkiintoinen yritys oli löytynyt esimerkiksi Internetistä. Oliko opiskelija vain sattumalta osunut kyseisen yrityksen sivuille, vai oliko tietoa yritetty hakea järjestelmällisemmin? Lisäksi olisi ollut hyvä selvittää, millaiseksi opiskelija oli hakuprosessin kokenut, ja mitkä vaiheet olivat tuntuneet vaikeimmilta.

Toisaalta tietoja hakuprosessista voi olla vaikea selvittää jälkikäteen. Harjoittelun suorittamisen jälkeen itse kokemus on varmasti paremmin mielessä kuin se prosessi, joka piti käydä läpi harjoitteluun päästäkseen. Ideaali ratkaisu olisi, jos tätä tietoa voitaisiin kerätä jo itse hakuvaiheessa. Opiskelijahan joutuu ulkomailta harjoittelupaikkaa hakiessaan täyttämään kaavakkeita, joten näitä kaavakkeita, esimerkiksi liitteestä 4 löytyvän lomakkeen vaihtoehtoja muokkaamalla ja tarkentamalla voitaisiin samalla kerätä arvokasta tietoa siitä, miten paikka on löytynyt. Tämä kuitenkin vaatisi myös sen, että joku kirjaisi tiedon ylös, eikä resursseja tällaiseen tehtävään välttämättä riitä. Toinen vaihtoehto tiedon keräämiseen on harjoittelun raportoinnin ohjeiden muokkaaminen. Raportointiin voitaisiin sisällyttää osuus, jossa pitäisi kertoa paikan etsimis- ja löytämisvaiheesta.

Maratan kv-strategiassa nähdään tärkeänä opiskelijoiden ulkomaankokemusten vaihto. Jämsän ja Tenkun opinnäytetyöstä ilmeni, että myös opiskelijat ovat kiinnostuneita ulkomailta harjoittelunsa suorittaneiden kokemuksista. Molemmissa lähteissä tuotiin myös esille idea eräänlaisesta ulkomaanharjoittelurekisteristä. Myöhemmin tämän opinnäytetyön liitteenä olevan oppaan yhteyteen voitaisiin kerätä tämän tyyppistä rekisteriä. Oheen voitaisiin liittää esi-

merkiksi osia opiskelijoiden harjoitteluraporteista. Samalla voitaisiin mahdollisesti luoda eräänlaista kansainvälistä verkostoa; yrityksistä, joissa harjoittelua on suoritettu, kerättäisiin yhteystietoja, ja niin muut opiskelijat voisivat ottaa suoraan yhteyttä kyseiseen yritykseen.

Opas voisi oikeastaan olla alku ”ulkomailla harjoittelu” -infopakettille. Tämän tyyppinen tietopaketti ratkaisisi sen ongelman, että oppilaat kokevat ulkomailla harjoitteluun liittyvän tiedon olevan hajallaan. Tosin, mikäli opasta lihotetaan paljon, myös tekninen toteutus tulisi miettiä uudelleen, Nykyinen Word-muoto on kyllä toimiva pienelle oppaalle, mutta jos tietoa kertyy paljon lisää, ulkomailla harjoittelulle omistettu nettisivu olisi parempi ratkaisu. Lisäksi oppaan toimivuuden kannalta olisi ehdottoman tärkeää, että opas pidettäisiin ajan tasalla, ja siihen lisättäisiin tietoa uusista mahdollisuuksista.

Työn teoriaosuuteen lisää syvyyttä ja johdonmukaisuutta olisi varmasti saanut haastatteleamalla esimerkiksi Ura- ja rekrytointipalveluista vastaavaa henkilöä tai Marata-yksikön harjoittelu- tai kv-vastaavaa. Rajaus koko työhön tehtiin ehkä liiankin tiukasti paikan etsimiseen, ja siksi opaskin keskittyi lähinnä paikkoja välittäviin organisaatioihin. Mukaan olisi voinut ottaa myös käytännön järjestelyihin, kuten esimerkiksi rahoitukseen liittyviä seikkoja. Työn ansioksi pitää kuitenkin ainakin osittain laskea se, että sitä tehdessäni löysin itselleni kakkosharjoittelupaikan Yhdysvalloista.

LÄHTEET

A 15.5.2003/352. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista. Valtion säädöstietopankki Finlex. Viitattu 21.2.2006. <http://www.finlex.fi/>, lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö.

ASIO-tilastot. 2006. Lähteneet opiskelijat / Jyväskylän ammattikorkeakoulu, MARATA. Opiskelijaliikkuvuus: Vain harjoittelu. 1.1.2003–31.12.2005.

Garam, I. 2005. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä. Työnantajien näkemyksiä ulkomailla opiskelun ja harjoittelun merkityksestä. CIMO Occasional Paper 1/2005. Viitattu 18.3.2006. <http://www.cimo.fi>, julkaisut ja tilastot, tutkimukset ja selvitykset, CIMO Occasional Paper.

Guide for Practical Training Abroad at the School of Tourism and Services Management 2005. MS Word -dokumentti. R5 Generation – Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijaportaali. MS Word -dokumentti. Viitattu 15.4.2006. <http://generation.jypoly.fi/generation4/index.asp>, Opinpolku, Koulutusyksiköiden omat sivut, matkailu-, ravitsemis- ja talousala, Harjoittelu.

Harjoittelu. 2005. Jyväskylän Ammattikorkeakoulun opinto-opas 2005–2006. Viitattu 1.3.2006. Päivitetty 30.11.2005. <http://www.jypoly.fi/oopas/harjoittelu.htm>

Harjoitteluohje 2005 (uudet opiskelijat). 2005. R5 Generation – Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijaportaali. MS Word -dokumentti. Viitattu 26.2.2006. <http://generation.jypoly.fi/generation4/index.asp>, Opinpolku, Koulutusyksiköiden omat sivut, matkailu-, ravitsemis- ja talousala, Harjoittelu.

Harjoitteluprosessi Maratassa 2005–2006. R5 Generation – Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijaportaali. MS Word -dokumentti. Viitattu 22.2.2006. <http://generation.jypoly.fi/generation4/index.asp>, Opinpolku, Koulutusyksiköiden omat sivut, matkailu-, ravitsemis- ja talousala, Harjoittelu.

Junttila, Minna. 2004. Leonardo Da Vinci liikkuvuushanke: Hunting for Innovative Ideas in Tourism and Hospitality Management (IDEA-HUNT). Promootorin loppuraportti.

Jämsä, M & Tenkku, K. 2005. Kansainvälisen harjoittelun kehittäminen opiskelijan näkökulman avulla Jyväskylän ammattikorkeakoulun matkailu-, ravitsemis- ja talousalan yksikössä. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, matkailu-, ravitsemis- ja talousala, palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma.

Kansainvälisestä kokemuksesta on konkreettista hyötyä. CIMO:n Maailmalle.net -sivusto. Viitattu 18.3.2006. Päivitetty 4.4.2005. <http://www.maailmalle.net/>, miksi maailmalle, tutkittuja juttuja.

Laadukas harjoittelu – käsikirja harjoittelun ohjaukseen ja työkokemuksen hyödyntämiseen. Viitattu 21.2.2006. The National Centre for Work Experience:n (NCWE) koulutusmateriaalia. <http://www.cop.fi/harke/tietopankki/>, julkaisut, Laadukas harjoittelu -käsikirja.pdf.

Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kansainvälisyys. 2005. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 16.3.2006. Päivitetty 15.2.2005.
<http://www.jypoly.fi/marata/esittely/kansainvalisyys.htm>

Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kansainvälisyysstrategia. 2003. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. MS Word -dokumentti.

Nyström, S. 2004. Uralla eteenpäin – kansainvälinen harjoittelu asiantuntijaksi kehittymisen ja työllistymisen näkökulmista. CIMO Publications 3/2004. Edita.

Opintoihin liittyvä työskentely elinkeinossa. 2005. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 22.2.2006. Päivitetty 7.9.2005.
http://www.jypoly.fi/marata/opiskelija_harjoittelut.htm

Instructions for Practical Training in MFA. 2006. MS Word -dokumentti. R5 Generation – Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijaportaali. MS Word -dokumentti. Viitattu 15.4.2006.
<http://generation.jypoly.fi/generation4/index.asp>, Study Path, The Schools of Jyväskylä University of Applied Sciences, School of Tourism and Services Management, Practical Training

Salonen, P. 2005. Laatussa harjoitteluun. Julkaisussa Harjoittelun juurilla, Toim. P. Hulkko, P. Salonen & T. Varmola. Julkaisija Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, 127 - 130.

Timonen-Verma, P. & Storlund, G. 2002. Opus2002 – Monin tavoin maailmalta. Helsinki: Navyug Finland.

LIITTEET

Liite 1. Saatekirjeet suomeksi ja englanniksi

Hei!

Teen opinnäytetyötäni ulkomailla harjoittelusta ja tarvitsen apua sinulta, jolla on omakohtaista kokemusta aiheesta. Tarkoitukseni on selvittää, mitä kautta Maratan opiskelijat ovat paikkoja löytäneet, mistä maista ja millaisissa työtehtävissä opiskelijat ovat työskennelleet.

Kysymyksiä ei ole monta, joten vastaaminenkaan ei vie kauan. Apusi on todella tärkeää työni onnistumisen kannalta, ja siksi toivoisinkin, että sinulla olisi hetki aikaa vastata kyselyyni.

Vastaa kyselyyn klikkaamalla linkkiä:

linkki

Jos linkki ei aukea klikkaamalla, kopioi se selaimen osoiteriville hiiren avulla.

Vastaathan 16.12. mennessä.

Kiitokset jo etukäteen!
Milla Jokinen
MTA3S1

Hi!

I am doing my Bachelor's thesis about practical training abroad, and I need your help because you have already experienced it yourself. My intention is to find out how students of Marata have found training places abroad, in which countries they have worked and what kind of jobs they have had.

The questionnaire is pretty short, so answering it won't take a lot of your time. Your help is important, and I really hope you could spend a few minutes answering these questions.

Click on the link below to answer:

linkki

Please answer by 16.12.

Thank you!
Milla Jokinen
MTA3S1

Liite 2. Suomenkielinen kyselylomake

Ulkomailla harjoittelu

Koulutusohjelmasi

- Matkailun koulutusohjelma
- Palvelujen tuottamisen koulutusohjelma
- Degree Programme in Facility Management and Consumer Communication
- Degree Programme in Facility Management (2004 tai myöhemmin aloittaneet)

Suuntautumisvaihtoehto (MPA:n opiskelijoille)

- kuluttajapalvelut
- ruoka- ja ravintolapalvelut
- toimitilapalvelujen johtaminen

Minkä harjoittelun suoritit ulkomailla?

- I harjoittelun
- II harjoittelun
- molemmat harjoittelut yhtäjaksoisesti
- molemmat harjoittelut kahdessa eri osassa (HUOM! jos valitsit tämän vaihtoehdon, vastaa seuraaviin kysymyksiin molempia harjoitteluja ajatellen)

Mitä seuraavista käytit apunasi etsiessäsi harjoittelupaikkoja ulkomailta? Valitse kaikki käyttämäsi vaihtoehdot. Mikäli käytit muita keinoja, mainitse myös ne.

- CIMO
- Allianssin nuorisovaihto
- Suomi-Amerikka Yhdistysten liitto
- Finnaupairs/Finneca
- Nordjobb
- EURES
- Työvoimatoimisto
- Jobstep.net
- Koulun sähköposti
- Koulun ilmoitustaulu
- Opinpolku
- Muut opiskelijat
- Suora kontakti työpaikkaan
- Joku muu, mikä?

Mitä kautta lopulta löysit harjoittelupaikkasi?

Työskentelymaat

Työpaikkojen/yritysten nimet

Mitkä olivat pääasialliset työtehtäväsi?

Harjoittelusi kesto (kuukausina)

Kuinka hyvin harjoittelupaikkasi ulkomailla soveltuivat marata-alan harjoittelupaikoiksi?

Liite 3. Englanninkielinen kyselylomake

Practical training abroad

Your Degree Programme

- Degree Programme in Tourism
- Degree Programme in Service Management
- Degree Programme in Facility Management and Consumer Communication
- Degree Programme in Facility Management (year of enrolment 2004 or later)

Which part of your practical training did you complete abroad? (x months of 5) _____

Which of the following channels did you use when you were trying to find a training place? Choose all the alternatives you have used. If you used any other methods, mention them as well.

- CIMO
- Allianssi
- The League of Finnish American Societies
- Finnaupairs/Finneca
- Nordjobb
- EURES
- The Finnish Employment Office
- Jobstep.net
- School's e-mail
- School's notice board
- Study path
- Other students
- Direct contact to the company
- Jokin muu, mikä? _____

How did you eventually find your training place abroad?

The country you worked in

The name of the company you worked for

Your primary responsibilities at work

In your opinion, how well did your practical training correspond to your MFA degree programme?

Liite 4. Rekisteröintilomake

ULKOMAILLE OPISKELEMAAN/ HARJOITTELEMAAN LÄHTEVÄT

PALAUTUS OMAN KOULUTUSYKSIKÖN
OPINTOTOIMISTOON

Ulkomaille opiskelemaan tai harjoittelemaan lähteviä pyydetään täyttämään tämä lomake ja palauttamaan se oman koulutusyksikön opintotoimistoon.

Huom! Muista ilmoittautua läsnä olevaksi opiskelijaksi.

OPISKELIJAN TIEDOT

Sukunimi	Etunimi	Henkilötunnus
Koulutusohjelma		Aloitusvuosi

VASTAANOTTAVAN ORGANISAATION TIEDOT

Ulkomainen organisaatio	Puhelinnumero
Osoite	Maa
Kontakti/yhteyshenkilö	

ULKOMAANJAKSON SUUNNITELTU KESTO

Opiskelu-aika	Aika kuukausina
/ 200 - / 200	kk
Harjoittelu-aika	Aika kuukausina
/ 200 - / 200	kk
Paikka on järjestynyt	☐ Vaihto-ohjelma, mikä kautta
	☐ Koulutusyksikön sopimuksen puitteissa
	☐ Itse hankkimalla (ml. <i>CIMO, Nordjobb</i> ym.)
	☐ Muuten
Rahoitus	☐ Apuraha:
	☐ Valtion opintotuki
	☐ Oma rahoitus
	☐ Työnantajan rahoitus
Opintojen / harjoittelun luonne	☐ Etukäteen sovitut opinnot, n. opintopistettä
	☐ Pakollinen, muu opintoihin liittyvä harjoittelu
	☐ Erikoistumisopinnot
	☐ Muu, mikä:

Päivämäärä	Allekirjoitus
------------	---------------

Kirjauspäivä ____ / ____ 200 Kirjaaja _____

Vaihdon taso: Undergraduate Post-graduate Degree

Dokumentti, josta kirjattu _____

Muutokset:

Kirjauspäivä ____ / ____ 200 Kirjaaja _____

Liite 5. Opas harjoittelupaikanhakuun ulkomailta

Opas ulkomaisen harjoittelupaikan hakuun

LUKIJALLE!

Hienoa, että olet kiinnostunut lähtemään ulkomaille työharjoitteluun! Paikan etsiminen ulkomailta voi tuntua vaivalloiselta, mutta itse harjoittelu on varmasti kokemus, jota et tule unohtamaan.

Tämä opas on valmistunut osana Jyväskylän ammattikorkeakoulun matkailu-, ravitsemis- ja talousalan yksikölle tehtyä opinnäytetyötä, ja sen tarkoituksena on hieman helpottaa paikan etsintää. Seuraavilla sivuilla on muutamia vinkkejä siitä, mitä kautta paikkoja muun muassa voi hakea. Lista on pyritty keräämään juuri sellaisia organisaatioita, jotka välittävät marata-alan töitä. Vaikka tämä opas keskittyykin organisaatioihin, ei pidä unohtaa suoran kontaktin merkitystä. Tämä vaihtoehto onkin esitelty lyhyesti heti oppaan alussa. Organisaatiot on jaoteltu neljän eri otsikon alle: välityspalkkion periviin ja muihin paikanvälitysorganisaatioihin, rekrytointitoimistoihin sekä työpaikkapankkeihin.

Lista ei missään nimessä ole täydellinen; myös muita vaihtoehtoja on varmasti olemassa. **Jos tiedät jonkun hyvän organisaation tai muun keinon lähteä ulkomaille, kerro siitä ihmeessä kv-koordinaattorille, joka voi lisätä organisaation tähän listaan.** Näin helpotat muiden opiskelijoiden paikanhakua ulkomailta.

Organisaatioiden tarjonta on esitelty pääpiirteissään. Muun muassa ohjelmien hinnat voivat muuttua nopeastikin, joten lisätietoja kannattaa etsiä ja yksityiskohdat tarkistaa kyseessä olevan organisaation nettisivuilta.

Ulkomailla harjoittelu kasvattaa monella eri tavalla. Saat kokemusta siitä, millainen marata-ala on Suomen ulkopuolella. Ammatillisen osaamisen lisäksi kehität myös kielitaitoa sekä kulttuurillisia ja sosiaalisia valmiuksia. Nämä ovat taitoja, joista on varmasti hyötyä tulevaisuudessa. Toivottavasti löydät harjoittelupaikan ulkomailta. Onnea etsimiseen!

PS. Lisätietoja ulkomailla harjoitteluun liittyvistä asioista löydät Opinpolun **Guide for Practical Training Abroad** -oppaasta.

SISÄLTÖ

LUKIJALLE!	1
SUORA KONTAKTI ULKOMAISEEN YRITYKSEEN.....	3
VÄLITYSPALKKION PERIVIÄ ORGANISAATIOITA	3
Allianssin nuorisovaihto	3
Euraupair	3
European Work Experience Programme (E.W.E.P.).....	4
MUITA PAIKANVÄLITYSORGANISAATIOITA	5
CIMO	5
Nordjobb.....	5
Suomi-Amerikka Yhdistysten liitto	5
REKRYTOINTITOIMISTOJA	6
Ecares	6
Euroscan	6
International Services	7
ProStaff.....	7
UK-connection.....	7
TYÖPAIKKAPANKKEJA	7
Jobstep.net.....	8
Työvoimatoimisto ja EURES	8

SUORA KONTAKTI ULKOMAISEEN YRITYKSEEN

Etsiessäsi ulkomailta harjoittelupaikkaa sinun ei tietenkään ole pakko käyttää mitään organisaatiota. Monet opiskelijat ovat löytäneet harjoittelupaikkansa ottamalla suoraan yhteyttä ulkomailta olevaan yritykseen. Tätä vaihtoehtoa kannattaa siis ehdottomasti kokeilla, jos esimerkiksi Internetissä tai vaikka vuosittain järjestettävillä Matkamessuilla eteesi osuu jonkin mielenkiintoinen yritys.

VÄLITYSPALKKION PERIVIÄ ORGANISAATIOITA

Allianssin nuorisovaihto

www.alli.fi/index.php?lk_id=25

Mitä? Allianssi nuorisovaihto tarjoaa todella monia eri mahdollisuuksia. Hotellityöohjelmia, joihin voi yhdistää kielikurssin, on tarjolla neljään eri maahan, ja Work Experience -ohjelmia on yhteensä 16. Useimmista paikoista saa palkkaa tai edes taskurahaa. Ohjelmien kestot vaihtelevat muutamasta viikosta yli vuoteen.

Missä? Monissa eri maissa, muun muassa Ranskassa, Iso-Britanniassa, Espanjassa, Kanadassa, Yhdysvalloissa...

Milloin? Riippuu ohjelmasta. Osa on tarjolla ympäri vuoden, osa vain tiettyyn aikaan vuodesta.

Miten? Tutustu ohjelmiin tarkemmin Allianssin nuorisovaihdon nettisivuilla. Hakuohjeet ovat ohjelmien esittelyn yhteydessä. Kaikki ohjelmat ovat maksullisia; maksut lähtevät muutamasta sadasta eurosta jopa useampiin tuhansiin euroihin. Kalliimpiin ohjelmiin sisältyy yleensä majoitus ja kielikurssi.

Euraupair

www.euraupair.fi/

Mitä? Euraupair tarjoaa yhden ohjelman Iso-Britanniaan ja kaksi Yhdysvaltoihin.

- *Työharjoittelu Iso-Britannia* -ohjelma sisältää työskentelyä hotellissa tai ravintolassa ja pakollisen kielikurssin. Hakijan pitää viipyä vähintään kolme kuukautta, mutta suositeltava kesto on puoli vuotta tai kauemmin. Paikat ovat palkallisia (vähintään £3,70/tunti) ja sivuilta löytyy esimerkkejä siitä, mihin työpaikkoihin hakijat ovat sijoittuneet. Majoitus järjestetään, mutta vuokra maksetaan itse. Paikat ovat yleensä Lontoossa, joten vuokratkin ovat melko korkeita.

- *Kesätyö USA* -ohjelmaan (Work and Travel USA) voi hakea 18–28-vuotiaat korkeakouluopiskelijat. Ohjelmassa työskennellään 2-4 kuukautta palkallisessa (vähintään \$5,75/tunti) työpaikassa jossain päin Yhdysvaltoja. Kohtuuhintainen majoitus on järjestetty. Töitä on tarjolla muun muassa huvipuistoissa, kansallispuistoissa, hotelleissa ja ravintoloissa.
- *Trainee USA* -ohjelma on tarkoitettu 20–35-vuotiaille nuorille ammattilaisille. Ohjelma on tarkoitettu juuri työharjoitteluun, mutta ohjelmaan voi hakea myös korkeintaan kaksi vuotta valmistumisen jälkeen. Palkka on vähintään 1 200 dollaria kuukaudessa. Ohjelmassa on All Inclusive - ja suorasijoitusvaihtoehdot. Suorasijoitusohjelmassa hakija etsii itse työpaikan, jolloin ohjelman kesto on 4-18 kuukautta. All Inclusive -vaihtoehdossa Euraupair etsii hakijalle työpaikan. Tarjoilla on paikkoja matkailu- ja ravintola-alalta. Tämän ohjelman kesto on 6-18 kuukautta.

Missä? Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa.

Milloin? Iso-Britanniaan ja *Trainee USA* -ohjelmaan voi hakea ympäri vuoden. *Kesätyö USA* -ohjelma on luonnollisesti tarjolla vain kesäaikaan.

Miten? Sivuilta löytyy hakupaperit *Kesätyö USA* -ohjelmaan ja Työharjoitteluun Iso-Britanniassa. *Trainee USA* -ohjelmaan haetaan englanninkielisellä CV:llä ja vapaamuotoisella hakemuksella. Kaikki ohjelmat ovat maksullisia. *Työharjoittelu Iso-Britannia* maksaa vähintään 650 euroa riippuen kielikurssin pituudesta. *Kesätyö USA* maksaa 950 euroa. *Trainee USA* -ohjelman hinta riippuu ohjelman kestosta. Suorasijoitusvaihtoehdossa maksu on vähintään 690 euroa, All Inclusive maksaa vähintään 1 950 euroa. Tarkista summat ja muut yksityiskohdat Euraupairin nettisivuilta.

European Work Experience Programme (E.W.E.P.)

<http://www.ewep.com/>

Mitä? E.W.E.P. on brittiläinen organisaatio, joka tarjoaa 18–28-vuotiaille opiskelijoille 25 eri Euroopan maasta mahdollisuuden työskennellä Englannissa. Hakijan tulee osata englantia ja sitoutua työskentelyyn vähintään kahdeksi kuukaudeksi. Työpaikkoja on pikaruokaketjuissa, lentokenttien catering-yksiköissä, kolmen tähden hotelleissa, ravintoloissa, pubeissa ja vähittäismyyntiliikkeissä. Lopullinen työpaikka riippuu hakijan kielitaidosta, oleskelun pituudesta ja suosituksista. Työstä saa vähintään minimipalkan. E.W.E.P. tarjoaa myös majoitusmahdollisuuksia, joista on lisätietoa nettisivuilla.

Missä? Suur-Lontoon alueella ja ympäri Englantia.

Milloin? Ympäri vuoden.

Miten? Palvelu maksaa tällä hetkellä noin 400 euroa. Tarkista summa nettisivuilta. Sivuilta löytyy myös hakulomake, jolla paikkoja haetaan. Hyväksytyksi tuleminen edellyttää myös puhelinhaastattelua englannin kielellä.

MUITA PAIKANVÄLITYSORGANISAATIOITA

CIMO

www.cimo.fi

Mitä? CIMOlla on kaksi harjoittelupaikkahakua vuosittain; helmikuun haussa haetaan paikkoja maan mukaan, lokakuun haussa harjoittelupaikan mukaan. Tavallisesti harjoittelua tuetaan apurahalla tai siitä maksetaan alalle tyypillistä harjoittelijan palkkaa. CIMOn kautta voi myös hakea CIEE:n Trainee Select Program -harjoittelupaikkoja Yhdysvalloissa. Trainee Select ohjelmassa työskennellään yleensä palkallisissa työpaikoissa 6-18 kuukautta. Ohjelmassa on tarjolla vain muutamia harjoittelupaikkoja kerrallaan. Lisäksi CIMOn kautta voi hakea avustusta itse hankittuun palkattomaan, opintoihin liittyvään harjoitteluun kansainvälisessä organisaatiossa tai apua lupien hankintaan johonkin EU tai Eta-alueen ulkopuolella olevaan maahan.

Missä? Useissa eri maissa.

Milloin? CIMOn haut päättyvät helmikuussa ja lokakuussa. Trainee Select -ohjelmaan on vuodessa kolme eri aloitusaikaa: tammi-, kesä- ja syyskuussa; haku paikkoihin alkaa vähintään kolmea kuukautta ennen aloitusta, yleensä vielä aikaisemmin.

Miten? CIMOn "Ajankohtaista kansainvälisessä harjoittelussa" -sivulta löytyy lisätietoja ja hakuohjeet hakuaikana.

Nordjobb

www.nordjobb.net/fi

Mitä? Nordjobb tarjoaa Pohjoismaissa asuville 18–28-vuotiaille nuorille mahdollisuuden tehdä kesätöitä toisessa Pohjoismaassa. Hakijan tulee osata ruotsia, norjaa tai tanskaa vähintään tyydyttävästi. Työpaikkoja on muun muassa ravintoloissa, majataloissa ja hotelleissa. Palkat ovat työehtosopimuksen mukaisia. Asunto järjestetään, mutta vuokrat ja matka työskentelymaahan maksetaan itse. Vuodessa välitetään noin 750 paikkaa.

Missä? Muissa Pohjoismaissa ja Ahvenanmaalla.

Milloin? Kesällä.

Miten? Nordjobb-palvelu on ilmainen. Hakuaika alkaa tammikuussa ja päättyy toukokuussa; mitä aikaisemmin hakee, sitä paremmat ovat mahdollisuudet. Ohjelmaan haetaan nettisivuilta löytyvällä lomakkeella.

Suomi-Amerikka Yhdistysten liitto

www.kolumbus.fi/sayl/web/fin_kesatyo_usassa.html

Mitä? 20–26-vuotiaat korkeakouluopiskelijat voivat hakea kesätöihin Yhdysvaltoihin Suomi-Amerikka Yhdistysten liiton kautta. Paikat ovat palkallisia, ja niitä on tarjolla vuosittain noin 50. Liitto järjestää työpaikan, viisumi- ja työlupa-asiat. Työpaikat ovat asiakaspalvelutehtävissä, ja niissä työskennellään noin kolme kuukautta. Lennot ja vuokrat maksetaan itse, samoin viisumikulut.

Missä? Dells, Wisconsin, USA.

Milloin? Kesällä.

Miten? Haku alkaa edeltävänä syksynä ja päättyy tammikuussa. Ohjelmaan haetaan lomakkeella, joka löytyy nettisivuilta hakuaikana. Alkuvalinta tehdään hakemuksen perusteella. Jatkoon päässeet kutsutaan haastatteluun. Itse palvelu ei maksa, mutta lentojen lisäksi hakijalle kertyy viisumi- ja työlupakuluja noin 500 euron verran.

REKRYTOINTITOIMISTOJA

Ecares

<http://www.gastrostaff.com/fi/>

Mitä? Ecares on rekrytointitoimisto, joka etsii kokkeja, tarjoilijoita sekä baari- ja hotellihenkilökuntaa. Kaikkiin työpaikkoihin tarvitaan aikaisempaa työkokemusta tai alan koulutusta. Sopimukset tehdään suoraan työnantajayrityksen kanssa, ja palkkaa maksetaan työtehtävien ja osaamisen mukaan. Iso-Britanniassa vaaditaan hyvää suullista englanninkielentaitoa, Norjassa ruotsin kielen taito on etu.

Missä? Iso-Britanniassa ja Norjassa.

Milloin? Ympäri vuoden.

Miten? Sivulla voi hakea avoimiin paikkoihin tai jättää avoimen hakemuksen. Avoimista paikoista ilmoitetaan joskus myös Työvoimatoimiston sivuilla. Työnvälityspalvelut ovat työntekijöille ilmaisia.

Euroscan

www.euro-scan.co.uk

Mitä? Euroscan on rekrytointitoimisto, jonka avulla voi löytää työpaikan Iso-Britanniasta muun muassa hotelli- ja ravintola-alalta. Monet paikoista ovat vakituisia, mutta sivuilta voi löytää myös määräaikaista paikkoja.

Missä? Iso-Britanniassa.

Miten? Hakija voi hakea sivulla ilmoitettuja paikkoja. Jos sopivaa paikkaa ei ole tarjolla, voi Euroscanille lähettää myös pelkän CV:n.

International Services

www.internationalservices.fr/

Mitä? International Services on ranskalainen rekrytointitoimisto, joka välittää työvoimaa muun muassa risteilijöille, ravintoloihin, hotelleihin sekä Walt Disney World ja Disneyland Resort Paris huvipuistoihin. Työpaikkoihin saatetaan melko paljonkin työkokemusta.

Missä? Useissa maissa.

Milloin? Ympäri vuoden.

Miten? International Servicelle voi lähettää kuvallisen CV:n sivuilta löytyvän linkin avulla. Avoimista paikoista ilmoitetaan joskus myös Työvoimatoimiston sivuilla.

ProStaff

<http://www.prostaff.gr/>

Mitä? ProStaff välittää työpaikkoja Kreikkaan ja Kyprokselle. Tarjolla on ainakin siivoojan ja tarjoilijan paikkoja. Hakijoilta vaaditaan englannin tai saksan kielen taitoa. Työnantaja tarjoaa usein majoituksen ja ateriat. Lisäksi maksetaan ainakin osa matkakuluista ja myös jonkinlaista palkkaa.

Missä? Kreikassa ja Kyproksella.

Milloin? Lähinnä kesäkuukausina.

Miten? ProStaff:in nettisivuilla on avoimia paikkoja, joita haetaan sivuilta löytyvällä CV-pohjalla.

UK-connection

www.UK-connection.com

Mitä? UK-connection on rekrytointitoimisto, joka välittää työntekijöitä Iso-Britanniaan. Tarjolla on juuri hotelli- ja ravintola-alan paikkoja.

Missä? Iso-Britanniassa.

Milloin? Hakea voi ympäri vuoden.

Miten? Sivuilta löytyy hakulomake, jolla paikkoja voidaan hakea. UK-connection ilmoittaa myös silloin tällöin vapaista paikoistaan Työvoimatoimiston sivuilla.

TYÖPAIKKAPANKKEJA

Jobstep.net

www.jobstep.net

Jobstep.net on ammattikorkeapokkeliioille suunnattu työ- ja harjoittelupaikkapankki. Tarjolla on myös paikkoja ulkomailta, joten sivuilla kannattaa vierailla silloin tällöin tai aktivoida Vahtikoiran ilmoittamaan mielenkiintoisista paikoista.

Työvoimatoimisto ja EURES

www.mol.fi/paikat/

<http://europa.eu.int/eures>

Työvoimatoimiston sivuilla ilmoitetaan ulkomailta olevista työpaikoista ympäri vuoden. Työvoimatoimiston sivuilla on Paikkavahti-palvelu, jonka avulla voi asettaa ilmoittamaan mielenkiintoisista työpaikoista sähköpostilla. Osa tässä oppaassa luetelluista rekrytointitoimistoista ilmoittaa avoimista paikoistaan myös Työvoimatoimiston sivuilla.

Euroopan työnvälityspalvelu, EURES on yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on helpottaa työntekijöiden vapaata liikkuvuutta Euroopassa.

Työvoimatoimiston sivuilla ilmoitetaan sellaisista EURES-paikoista, joihin työnantaja on kiinnostunut saamaan nimenomaan suomalaisia työntekijöitä. Erikseen on olemassa myös EURES-paikkahaku, josta voi löytää avoimia työpaikkoja 29 Euroopan maasta.